

Zpráva za rok 2010

o stavu vyřizování stížností podaných proti České republice k Evropskému soudu pro lidská práva

Na úvod zpráv o stavu vyřizování stížností podaných k Evropskému soudu pro lidská práva (dále jen „Soud“) obvykle uvádíme statistické údaje. Než k tomu přistoupíme a budeme prezentovat obvyklý graf, který zachycuje stav vyřizování stížností oznámených vládě České republiky s vyjádřením výsledku řízení ke konci období, za které se podává tato zpráva, je namístě učinit několik poznámek k událostem uplynulého roku, jež se týkají fungování systému Úmluvy.

V roce 2010 konečně v návaznosti na jeho ratifikaci posledním členským státem Rady Evropy vstoupil v platnost Protokol č. 14 k Evropské úmluvě o lidských právech (dále jen „Úmluva“). Tento protokol, který byl přijat v roce 2004, změnil některá procesní a organizační pravidla fungování Soudu, který rozhoduje o přijatelnosti a odůvodněnosti stížností, a Výboru ministrů Rady Evropy, pověřeného dohledem nad výkonem rozsudků Soudu, a to s cílem zvýšit celkovou efektivnost fungování systému. Protokol rovněž zavedl nové kritérium přijatelnosti stížností, založené na zásadě *de minimis non curat praetor*. Soud tak nově může odmítat stížnosti také v případech, kdy stěžovatel tvrzeným porušením svých základních práv neutrpěl závažnou újmu.

Protokol č. 14 k Úmluvě je však vnímán pouze jako jedno z opatření, jež jsou součástí probíhajícího úsilí o reformu systému Úmluvy, který čelí stále vzrůstajícímu počtu nově přicházejících stížností a také stále vzrůstajícímu počtu nevyřízených stížností. Podle statistických údajů zveřejněných Soudem navzdory tomu, že se v posledních letech stále zvyšuje počet každoročně vyřízených stížností, jich koncem roku 2010 čekalo na rozhodnutí celkem zhruba 139 650 (koncem roku 2009 to bylo 119 300, přičemž zde nejsou zahrnuty stížnosti v tzv. administrativní fázi vyřizování, tzn. ještě předtím, než jsou přiděleny konkrétnímu rozhodovacímu orgánu v rámci Soudu). Systém proto vyžaduje zásahy nezbytné k nastolení rovnováhy mezi nově napadlými a vyřízenými stížnostmi, nehledě na to, že je nezbytné též zpracovat značné množství nedodělků.

Z tohoto hlediska je potěšující, že se Česká republika na uvedeném stavu, velice zjednodušeně a čistě ilustrativně popsaném na těchto řádcích, podílí relativně méně významně. Podle statistik Soudu byl v roce 2010 počet nevyřízených stížností proti České republice přidělených rozhodovacímu orgánu zhruba poloviční (606 stížností)¹ oproti počtu stížností v daném roce vyřízených (1 379 stížností, z toho jich 1 367 bylo nepřijatelných nebo vyškrtnutých ze seznamu případů), zatímco celkem bylo v roce 2010 přiděleno rozhodovacímu orgánu 61 300 věcí a vyřízeno 41 183 stížností. Přesto je zřejmé, že každý stát má na snížení celkové funkčnosti systému svůj podíl a že každá podaná stížnost (při respektování práva každého jednotlivce nebo soukromé právnické osoby stížnost podat, jež je zaručeno Úmluvou) představuje pro systém zátěž přenášenou z vnitrostátní úrovně, kam podle zásady subsidiarity na prvním místě patří, na úroveň mezinárodní.

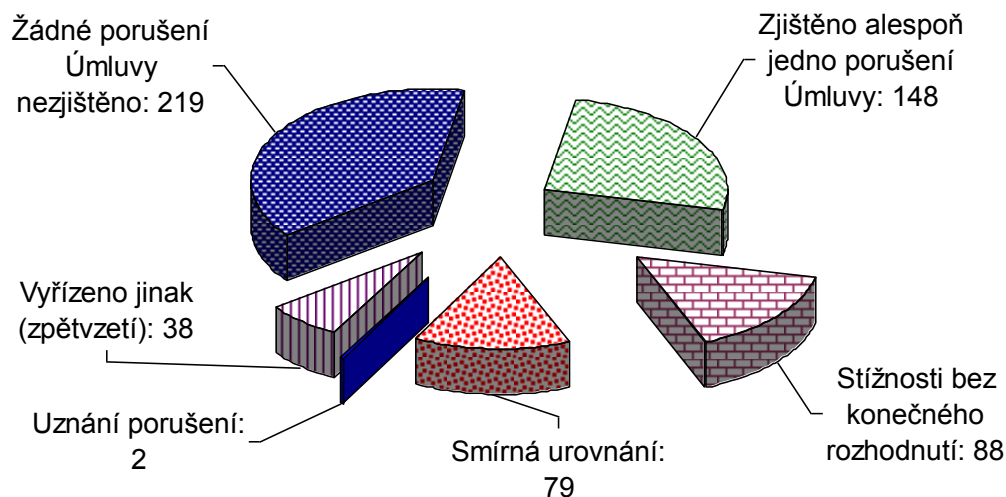
Proto bude také potřebné, aby Česká republika přispěla k naplňování akčního plánu přijatého na konferenci Rady Evropy v Interlakenu dne 19. února 2010 (viz příloha), jakož i jeho aktualizace, která je navržena k přijetí na obdobné konferenci v Izmiru konané koncem měsíce dubna roku 2011.

---

¹ Zatímco počty podaných stížností již nejsou zvláště vykazovány, znamená údaj o přidělených stížnostech informaci o počtu věcí, které byly po administrativní fázi *nově* předloženy k soudnímu rozhodnutí. Odráží tedy zhruba počet nově napadlých stížností.

Nyní následuje graf zachycující stav vyřizování stížností, které byly oznámeny² vládě České republiky od roku 1993 do konce roku 2010.³

Stav projednání stížností komunikovaných vládě ČR od 1/1/1993 do 31/12/2010 (celkem 574 stížností)

Tato zpráva je dále rozčleněna na část I, která obsahuje přehled případů uzavřených Soudem v období, za které se zpráva podává. Část II zprávy se zmiňuje o případech, u nichž v daném období došlo k jinému vývoji a řízení o nich před Soudem pokračuje. Část III zprávy bude věnována problematice výkonu rozsudků Soudu. Pro přehlednost můžeme odkázat na obsah zařazený na závěr této zprávy.

Není-li ve zprávě uvedeno jinak, je žalovanou smluvní stranou v tom kterém případě Česká republika.

² Na vysvětlenou je třeba uvést, že žalované vládě bývá tradičně oznamováno méně než 10 % projednávaných stížností, naprostá většina je tedy odmítána bez stanoviska žalované vlády.

³ Přehled vychází z údajů shromážděných kanceláří vládního zmocněnce. Při jejich zpracování do jednotlivých kategorií byla použita následující metodika:

Počítá se každá registrovaná stížnost zasláná vládě České republiky zvlášť, ať už Soud žádal o stanovisko k její přijatelnosti a odůvodněnosti (což byl případ více než 99 % stížností) nebo ne, bez ohledu na to, zda byla kauza určitého stěžovatele postupně registrována v několika stížnostech.

Rozsudky o smírném urovnání, kterým předcházela rozsudek ve věci samé, jehož závěrem bylo porušení Úmluvy, se v tomto přehledu neobjevují mezi uzavřenými smíry; tyto případy figurují pouze v kategorii stížností, u nichž bylo shledáno porušení Úmluvy (týká se zatím pouze kauzy *Zich a ostatní*). Obdobně to platí pro případy, v nichž byl napřed vydán odsuzující rozsudek ve věci samé a teprve později odsuzující rozsudek ke spravedlivému zadostiučinění (*Chadimová, Družstevní záložna PRIA*).

Kategorie stížností, v nichž nebylo zjištěno žádné porušení Úmluvy, zahrnuje jak rozsudky o neporušení (senátní rozsudek ve věci *D. H. a ostatní* o neporušení tu ovšem není započítán; byl totiž překonán rozsudkem velkého senátu, jehož závěrem bylo porušení Úmluvy), tak konečná rozhodnutí o nepřijatelnosti stížností. Je namístě upozornit na to, že počet stížností neodpovídá počtu rozhodnutí nebo rozsudků o nich vydaných, protože jednotlivé rozsudky nebo rozhodnutí mohou řešit současně více stížností (např. ve věcech *Krejčíř a Kohlhofer a Minarik* bylo dvěma rozsudky rozhodnuto po řadě o dvou a třech stížnostech).

Dva případy (*Rodinná záložna a Forminster Enterprises Limited*), v nichž Soud dosud (z hlediska období, za které se podává tato zpráva) vydal toliko rozsudek ve věci samé, jehož závěrem bylo porušení Úmluvy, jsou započítány pouze v kategorii odrážející počet stížností, u nichž bylo shledáno porušení, ačkoli řízení o nich, pokud jde o spravedlivé zadostiučinění, probíhalo v období, za které se zpráva podává.

Kategorie uznání porušení zahrnuje případy, kdy řízení skončilo jednostranným prohlášením vlády.

I. Přehled případů uzavřených Soudem v roce 2010

Řízení před Soudem končí obvykle rozsudkem ve věci samé (oddíl 1.1.), prohlášením stížnosti za nepřijatelnou v plném rozsahu (oddíl 1.2.) nebo vyškrtnutím stížnosti ze seznamu případů, především z důvodu smírného urovnání (oddíl 1.3.).

1.1. ROZSUDKY SOUDU VE VĚCI SAMÉ

V daném období vynesl Soud devět odsuzujících rozsudků týkajících se dohromady deseti stížností, jeden rozsudek, v němž nebylo porušení Úmluvy shledáno, a konečně jeden rozsudek týkající se otázky spravedlivého zadostiučinění. Vláda v roce 2010 podala tři žádosti o postoupení věci velkému senátu, stěžovatelé dvě; všechny byly neúspěšné.

1.1.1. Nové rozsudky Soudu

Devět odsuzujících meritorních rozsudků vydaných proti naší zemi v roce 2010 se týkalo porušení práva na svobodu a osobní bezpečnost ve smyslu článku 5 Úmluvy (*Crabtree, Knebl, Žirovnický*), na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy (*Adamíček, Antoni, Suda, Rodinná záložna*), na rodinný život ve smyslu článku 8 Úmluvy (*Macready*), na prostředek nápravy nepřiměřené délky řízení (*Antoni*) a na pokojné užívání majetku ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1 (*Otava, Rodinná záložna*).

V jednom případě Soud dospěl v rámci meritorního přezkumu k závěru, že k porušení základního práva, konkrétně práva pokojně užívat majetek, nedošlo (*Benet Czech*).

Konečně, v jednom případě vydal Soud v návaznosti na předchozí odsuzující rozsudek ještě rozsudek ke spravedlivému zadostiučinění (*Družstevní záložna PRIA*).

Nyní bude podán přehled rozsudků v chronologickém pořadí.

Rozsudek ze dne 21. ledna 2010 ve věci č. 72034/01 – Družstevní záložna PRIA a ostatní proti České republice (spravedlivé zadostiučinění)

Senát páté sekce Soudu vydal rozsudek o spravedlivém zadostiučinění ve smyslu článku 41 Úmluvy, ve kterém záložně jednomyslně přiznal částečnou náhradu nákladů řízení, nikoli však již jakoukoli náhradu majetkové škody údajně způsobené nucenou správou, jež byla na záložnu uvalena před zhruba deseti lety.

Tento rozsudek navazuje na rozsudek ve stejné věci vyneseny dne 31. července 2008, ve kterém Soud v souvislosti se zavedením nucené správy shledal nedostatky procesní povahy vedoucí k porušení práva záložny na pokojné užívání majetku (článek 1 Protokolu č. 1) a na soudní přezkum (článek 6 odst. 1 Úmluvy), přičemž posouzení otázky spravedlivého zadostiučinění odložil.

(i) Okolnosti případu

Skutkové okolnosti případu byly popsány v souvislosti s rozsudkem ve věci samé ve zprávě za rok 2008.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatelská družstevní záložna se domáhala spravedlivého zadostiučinění za majetkovou újmu ve výši vyčíslené přiloženým posudkem znalce, dle kterého tržní hodnota majetku (aktiv) podniku ke dni uvalení nucené správy byla 528 279 840 Kč. Dále požadovala náhradu nákladů řízení v celkové výši 1 333 084 Kč (49 465 €). Požadavek na náhradu z titulu nemajetkové újmy stěžovatelská družstevní záložna nevznesla, a Soud se tak touto otázkou nezabýval.

a) K otázce majetkové škody

Soud ve světle argumentů a znaleckých posudků předložených stranami nejprve připomněl, že v rozsudku ve věci samé shledaná porušení Úmluvy vyplývala (i) na poli článku 1 Protokolu č. 1 z toho, že nucený správce odepřel družstevní záložně přístup k jejím obchodním a účetním dokumentům, což jí bránilo domáhat se ochrany proti zásahu do svých majetkových práv, a (ii) na poli článku 6 odst. 1 Úmluvy z nedostatku řádného soudního přezkumu rozhodnutí o zavedení nucené správy. Soud naopak neshledal porušení Úmluvy v důsledku samotného tohoto rozhodnutí, když konstatoval, že zavedení nucené správy je institut, u něhož Úmluva poskytuje státu jistý prostor pro uvážení.

Soud poté konstatoval, že nebyla prokázána příčinná souvislost mezi porušením Úmluvy shledaným v rozsudku ve věci samé a zavedením nucené správy. Nehledě na možné negativní dopady nucené správy tak Soud odmítl spekulovat o tom, jaký by mohl být ekonomický stav družstevní záložny, pokud by se mohla proti zavedení nucené správy bránit v řízení splňujícím veškeré požadavky článku 6 odst. 1 Úmluvy a článku 1 Protokolu č. 1.

Pokud jde o škodu údajně způsobenou postupem nuceného správce, Soud zde poukázal na probíhající řízení o náhradě škody na vnitrostátní úrovni, které se bude dle všeho zabývat i relevantními otázkami týkajícími se tohoto aspektu věci. Každopádně ani taková tvrzená škoda by dle Soudu neměla příčinnou souvislost se shledaným porušením Úmluvy, ale spíše se samotným zavedením a průběhem nucené správy.

Soud proto odmítl veškeré nároky stěžovatelské družstevní záložny na náhradu majetkové škody.

b) K otázce nákladů řízení

Soud uznal za oprávněnou přibližně polovinu nárokovaných nákladů řízení, a to konkrétně v tom rozsahu, ve kterém byly dle jeho názoru vynaloženy ve vztahu k řízením, kde se stěžovatelská družstevní záložna domáhala ochrany práv zaručených Úmluvou. Z tohoto titulu záložně přiznal celkem 24 615 €.

Rozsudek ze dne 25. února 2010 ve věci č. 41116/04 – Ronald David Crabtree proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že bylo porušeno právo stěžovatele na svobodu a osobní bezpečnost zaručené článkem 5 odst. 1 a 5 Úmluvy, a přiznal mu zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatel byl v únoru 2003 vzat do vazby. V květnu, červenci, srpnu a září 2003 soudy zamítly jeho žádosti o propuštění na svobodu. V listopadu 2004 Ústavní soud rozhodl, že stěžovatelova vazba byla nezákonná, jelikož soudy rozhodly pouze o stěžovatelových žádostech o propuštění na svobodu a nerozhodly z vlastního podnětu v zákonem stanovené lhůtě též o jeho ponechání ve vazbě, pro které trestní řád stanoví přísnější podmínky než pro rozhodování o propuštění na svobodu. Uvedeným postupem došlo i k porušení principu právní jistoty, jelikož nebylo zřejmé, od jakého data počíná běžet lhůta pro nové rozhodování o vazbě stěžovatele.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel poukazoval na porušení článku 5 odst. 1, 4 a 5 a článku 6 odst. 3 Úmluvy, tedy svého práva na svobodu a osobní bezpečnost a práva na spravedlivost trestního řízení.

a) K tvrzenému porušení článku 5 odst. 1 Úmluvy

Soud v první řadě odmítl námitku vlády, že stěžovatel již není obětí porušení Úmluvy a že případně nevyčerpal vnitrostátní prostředky nápravy, neboť stěžovateli nebylo poskytnuto žádné odškodnění za porušení jeho práva na svobodu uznané Ústavním soudem a navíc nebylo v té době zavedenou praxí, že by soudy přiznávaly v obdobných případech i náhradu nemajetkové újmy. Při posuzování odůvodněnosti stížnosti Soud s odvoláním na závěry Ús-

tavního soudu konstatoval, že vazba stěžovatele nebyla v souladu se zákonem, a proto byla také v rozporu s článkem 5 odst. 1 Úmluvy.

b) K tvrzenému porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy

Soud dospěl k závěru, že nebyl porušen princip rovnosti v řízení o žádosti o propuštění na svobodu zakotvený v článku 5 odst. 4 Úmluvy, jelikož stěžovatel se s obsahem soudního rozhodnutí, které nebylo přeloženo do jeho rodného jazyka, seznámil za pomoci svého obhájce, kterého měl k dispozici.

c) K tvrzenému porušení článku 5 odst. 5 Úmluvy

Soud konstatoval porušení článku 5 odst. 5 Úmluvy, protože český právní řád v rozhodnou dobu neumožňoval náhradu nemajetkové újmy utrpěné v důsledku nezákonného zbavení svobody.

d) K tvrzenému porušení článku 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy

Soud zamítl stěžovatelovu námitku porušení tohoto článku Úmluvy spočívající v nemožnosti vyslechnout svědka vypovídajícího v jeho neprospěch pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy, jelikož ji stěžovatel neuplatnil u Ústavního soudu.

(iii) Ke spravedlivému zadostiučinění

Soud zamítl stěžovatelovu žádost o náhradu majetkové škody pro nedostatek příčinné souvislosti s konstatovaným porušením Úmluvy. Současně však stěžovateli přiznal náhradu nemajetkové újmy ve výši 2 000 €.

Rozsudek ze dne 22. dubna 2010 ve věcech č. 4824/06 a 15512/08 – Thomas Lawrence Macready proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že bylo porušeno právo stěžovatele na respektování rodinného života zaručeného článkem 8 Úmluvy, a přiznal mu náhradu nemajetkové újmy a nákladů řízení.

(i) Okolnosti případu

Poté, co v březnu 2004 stěžovatel, americký občan žijící v Texasu, požádal o rozvod, vrátila se jeho manželka E. M. do České republiky i s jejich tehdy dvouletým synem. V červnu 2004 zahájil Městský soud v Brně k návrhu E. M. řízení o výkon rodičovské zodpovědnosti a v červenci 2004 vydal předběžné opatření, kterým byl nezletilý svěřen E. M. a stěžovateli byla stanovena vyživovací povinnost (toto řízení bylo následně v souvislosti se zahájením řízení o navrácení dítěte přerušeno).

Stěžovatel v říjnu 2004 podal k městskému soudu žalobu o navrácení dítěte do USA na základě Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí.⁴ Městský soud v dubnu 2005 žalobě vyhověl, ale v průběhu odvolacího řízení vyšlo najevo, že nezletilý trpí autismem. Krajský soud v Brně proto v červnu 2006 žalobu zamítl s tím, že by změna spočívající v navrácení takto nemocného a na matku silně vázaného dítěte mohla zanechat na jeho zdravotním stavu trvalé následky. Dovolání stěžovatele bylo zamítnuto Nejvyšším soudem v únoru 2007 jako nedůvodné a v září 2007 Ústavní soud označil jeho ústavní stížnost zjevně neopodstatněnou.

Městský soud k žádostem stěžovatele opakovaně vydával předběžná opatření o úpravě jeho styku s nezletilým synem na konkrétně stanovené dny jeho pobytu v České republice; matka však s poukazem na problematické chování stěžovatele a zdravotní stav nezletilého návštěvy umožňovala jen omezeně. Od ledna 2006 byl styk stěžovatele se synem stanoven soudem v rámci těchto předběžných opatření v rozsahu pouze několika hodin denně vždy za přítomnosti matky.

V prosinci 2008 odmítlo Ministerstvo spravedlnosti stěžovatele odškodnit. Pokud šlo o stěžovatelem tvrzenou nečinnost soudů při výkonu předběžných opatření, městský soud se nedopustil žádných průtahů a ve světle konkrétních okolností případu nezjistilo ministerstvo žádný

⁴ Sdělení č. 34/1998 Sb.

nesprávný úřední postup. K tvrzené nepřiměřené délce řízení o navrácení dítěte do USA nezaujalo ministerstvo definitivní postoj – byť konstatovalo, že s ohledem na striktní požadavky haagské úmluvy mohlo dojít k nesprávnému úřednímu postupu –, protože stěžovatel jednak nepožádal o náhradu nemajetkové újmy a jednak nijak nepodložil žádost o náhradu majetkové škody.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel poukazoval na porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy a článku 8 Úmluvy v souvislosti s řízením o navrácení dítěte a výkonem jeho práva na styk s nezletilým.

a) K tvrzenému porušení článku 6 odst. 1 a článku 8 Úmluvy

Soud v první řadě konstatoval, že bude zkoumat tvrzení stěžovatele pouze z hlediska článku 8 Úmluvy, tj. z pohledu práva na rodinný život a procesních povinností na jeho ochranu.

Poté se zabýval námitkou vlády, že stěžovatel nevyčerpal vnitrostátní prostředky nápravy, když se řádně nedomáhal zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu dle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.⁵ Soud požadoval doklady o vnitrostátní praxi ohledně použití tohoto zákona v obdobném případě, byť označil postoj ministerstva k existenci nesprávného úředního postupu způsobeného délkou řízení o navrácení dítěte prvním náznakem v tomto směru. Současně však konstatoval, že ryze kompenzační prostředek nápravy přinejmenším sám o sobě není schopen zhojit porušení Úmluvy v projednávaném případě s ohledem na rozhodující význam sporného řízení pro stěžovatelův rodinný život, kdy šlo cestou navrácení dítěte o co nejrychlejší obnovu předešlé situace, v jaké se dítě nacházelo před jeho neoprávněným přemístěním. Soud zdůraznil, že státy musí vytvořit takový zákonný rámec a prostředky, aby bylo možno dosáhnout rozhodnutí ve velmi krátkém čase a bylo zabráněno průtahům, a jednat vhodným způsobem v zájmu zachování vazeb mezi přemístěným dítětem a rodičem, s nímž nežije. K již přijatým opatřením spočívajícím ve změně občanského soudního řádu, jež nyní stanoví lhůty pro soud rozhodující o navrácení dítěte, a k novelizaci ustanovení o návrhu na určení lhůty na provedení procesního úkonu v zákoně o soudech a soudcích⁶ Soud podotkl, že na případ stěžovatele již nemohla mít vliv. Námitku vlády o nepřijatelnosti stížnosti proto odmítl.

Při hodnocení odůvodněnosti stížnosti Soud konstatoval, že jakmile jsou podmínky pro uplatnění haagské úmluvy splněny, jde o to vrátit se co nejrychleji ke *statu quo ante*, aby se zamezilo tomu, že faktická situace, která bylo původně protiprávní, bude z právního hlediska rehabilitována, a aby v otázkách péče a rodičovské zodpovědnosti zůstala zachována příslušnost soudů v místě obvyklého bydliště dítěte. Soud poukázal též na článek 11 haagské úmluvy, jenž požaduje „urychlený“ postup v řízení o navrácení dítěte s tím, že nečinnost delší šesti týdnů může vést k žádosti o sdělení důvodů. Vzhledem k tomu, že délka řízení o navrácení stěžovatelova syna do USA před soudy prvního a druhého stupně přesáhla dvacet měsíců, Soud konstatoval, že po uplynutí takové doby již znovunastolení *statu quo ante* prakticky nebylo myslitelné.

Pokud šlo o zajištění stěžovatelova práva na styk se synem, kritizoval Soud vnitrostátní soudy za to, že v mezidobí, kdy mohla být práva stěžovatele na styk s dítětem vymezena toliko předběžnými opatřeními vydávanými na jeho žádost, nevyvinuly iniciativu pro vytvoření nezbytných podmínek pro realizaci práva na styk v budoucnosti, např. nepřijaly žádná donucovací opatření vůči matce nebo si nevyžádaly pomoc sociálních orgánů a odborníků.

Dle Soudu tak právo stěžovatele na respektování práva na rodinný život nebylo chráněno účinně, a došlo tudíž k porušení článku 8 Úmluvy.

---

⁵ Zákon č. 82/1998 Sb., který byl zejména novelizován zákonem č. 160/2006 Sb. (dále jen „zákon o odpovědnosti za škodu“).

⁶ Ustanovení § 174a zákona č. 6/2002 Sb., ve znění zákonů č. 192/2003 a 7/2009 Sb.

b) K ostatním tvrzeným porušením

Stěžovatelovu námitku, že byl v řízení o navrácení dítěte diskriminován z důvodu pohlaví a národnosti, shledal Soud zjevně neopodstatněnou, když ve spise nenašel nic, co by umožňovalo tvrdit, že postup soudů byl veden pohlavím nebo národností stěžovatele.

(iii) Ke spravedlivému zadostiučinění

Stěžovatel se domáhal náhrady majetkové škody, nemajetkové újmy i nákladů řízení. Soud mu přiznal 15 000 € jako náhradu nemajetkové újmy a 5 000 € jako náhradu nákladů řízení.

Rozsudek ze dne 27. května 2010 ve věci č. 36561/05 – Martin Otava proti České republice (ve věci samé)

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že bylo porušeno právo stěžovatele na pokojné užívání majetku zaručené článkem 1 Protokolu č. 1. Projednání výše škody Soud prozatím odložil a přiznal stěžovateli jen náhradu nákladů řízení.

(i) Okolnosti případu

V roce 1984 byli rodiče stěžovatele místní bytovou správou vybráni jako nejhodnější žadatelé o koupi rodinného domu v Praze, který byl rok předtím zabaven původním vlastníkům jako trest za nezákonné opuštění republiky, a byla s nimi uzavřena kupní smlouva. Kupní cena domu byla znalcem stanovena na 203 tis. Kč. V roce 1985 rodiče dům darovali stěžovateli, který v domě postupně vykonal řadu stavebních prací. V roce 1992 zahájili původní majitelé domu restituční řízení, ve kterém nakonec po deseti letech dosáhli úspěchu. Soudy dospěly k závěru, že stěžovateli rodiče nabyli dům v rozporu s právními předpisy, jelikož kupní cena byla o 40 % nižší, než měla být stanovena podle tehdy platných cenových předpisů, a uložily proto stěžovateli povinnost dům spolu se souvisejícími pozemky žalobcům vydat. Stěžovatel proti pravomocnému rozsudku podal dovolání i ústavní stížnost, avšak Nejvyšší i Ústavní soud jeho argumenty odmítly.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel poukazoval na porušení článku 1 odst. 1 Protokolu č. 1 a článku 6 odst. 1 Úmluvy, tedy svých práv na pokojné užívání majetku a spravedlivé projednání věci v přiměřené lhůtě.

a) K tvrzenému porušení článku 1 odst. 1 Protokolu č. 1

Soud v prvé řadě odmítl argumentaci vlády, že rodiče stěžovatele při nabytí domu těžili z postavení otce stěžovatele jako výše postaveného úředníka jednoho z tehdejších ministerstev a z přímluvy primátora hlavního města Prahy. Soud dospěl k závěru, že by tyto okolnosti byly v průběhu restitučního řízení zmíněny, nebyly nakonec důvodem pro uložení povinnosti stěžovateli vydat dům žalobcům, vnitrostátní soudy proto o nich s konečnou platností nerozhodly a Soud k nim tedy nemůže přihlížet. Zároveň Soud podotkl, že podle Městského soudu v Praze nedovoluje zákon o mimosoudních rehabilitacích přihlídnout k tomu, zda rozpor s právními předpisy bylo možné přičíst rodičům stěžovatele a zda o protiprávnosti nabytí věděli. Jediným důvodem odnětí vlastnického práva tak byla okolnost, že kupní cena byla stanovena v rozporu s právními předpisy.

Soud dále odmítl i argument vlády, že přiměřenost vyplacené náhrady za vydané nemovitosti je nutno – s ohledem na skutečnost, že se nejedná o klasické vyvlastnění, ale o restituci, kdy je cílem napravit určité křivdy, které byly spáchány minulým režimem, pokud zároveň došlo k protiprávnosti či neoprávněnému zvýhodnění nabyvatelů – posuzovat nikoli ve vztahu k tržní ceně daných nemovitostí v současnosti, ale ve vztahu k tomu, jakou by tehdy zaplacená kupní cena měla reálnou hodnotu dnes. Tímto přístupem by mělo být zabráněno tomu, aby osoby, které nabyly majetek, který by v případě, kdy by bylo postupováno podle platných právních předpisů, nenabyly, na této protiprávní či zvýhodněné transakci z důvodu rapidního nárůstu cen nemovitostí v 90. letech minulého století neodůvodněně získaly majetkový prospěch.

Soud nicméně setrval na své pozici, že otázku přiměřenosti náhrady je třeba posuzovat ve vztahu k tržní ceně dané nemovitosti v okamžiku jejího vydání. S ohledem na okolnosti a kontext případu však výše náhrady nemusí odpovídat plné tržní ceně, jen k ní musí být v rozumném poměru a je třeba vzít v úvahu, zda si stěžovatel s ohledem na výši náhrady mohl pořídit náhradní bydlení.

V daném případě byla stěžovateli vrácena kupní cena ve výši 203 tis. Kč. Tuto sumu, a to ani spolu s případnou náhradou ve výši 120 tis. Kč za zhodnocení domu, kterou mohl stěžovatel získat, Soud nepovažoval za přiměřenou náhradu, a proto rozhodl, že k porušení článku 1 Protokolu č. 1 došlo.

b) K tvrzenému porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy

V otázce přiměřenosti délky restitučního řízení Soud konstatoval, že náhrada ve výši 110 tis. Kč, kterou Ministerstvo spravedlnosti stěžovateli poskytlo podle zákona odpovědnosti za škodu, je třeba považovat za dostatečnou. Stěžovatel tak ztratil postavení oběti porušení Úmluvy a jeho stížnost byla odmítnuta jako nepřijatelná pro zjevnou neopodstatněnost.

K stěžovatelovým námitkám, že restituční řízení bylo nespravedlivé, soudy v něm porušily zásadu rovnosti zbraní a řádně se nevyřádaly s jeho důkazními návrhy, Soud uvedl, že ve spise neshledal nic, co by mohlo tyto námitky podpořit. I tuto část stížnosti na poli práva na spravedlivý proces proto Soud prohlásil za nepřijatelnou pro zjevnou neopodstatněnost.

(iii) Ke spravedlivému zadostiučinění

V otázce majetkové škody Soud dospěl k závěru, že o ní prozatím není možné rozhodnout, a proto ji odložil s tím, že mu strany mají ve lhůtě šesti měsíců od právní moci rozsudku předložit svá písemná stanoviska či ho seznámit s případně uzavřenou dohodou. Jako náhradu nákladů řízení Soud stěžovateli přiznal částku 5 000 €. Náhradu nemajetkové újmy stěžovatel požadoval ve vztahu k porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě. Tuto námitku shledal Soud zjevně neopodstatněnou, proto stěžovateli v tomto ohledu nepřiznal žádné spravedlivé zadostiučinění.

Rozsudek ze dne 30. září 2010 ve věci č. 23661/03 – *Albert Žirovnický proti České republice*

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že bylo porušeno právo stěžovatele na svobodu a osobní bezpečnost zaručené článkem 5 odst. 1, 4 a 5 Úmluvy, a přiznal mu zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu.⁷

(i) Okolnosti případu

Stěžovatel byl v březnu 2001 vzat do vazby v souvislosti s trestním stíháním vedeným proti němu pro podezření ze spáchání trestného činu vraždy. V průběhu roku 2001 a 2002 soudy opakovaně rozhodly o prodloužení vazby a zamítly několik stěžovatelových stížností proti těmto rozhodnutím a žádostí o propuštění na svobodu. V březnu 2002 byl stěžovatel uznán vinným z trestného činu vraždy a odsouzen k šestnácti letům odnětí svobody; rozsudek potvrdil i odvolací soud. Stěžovatel neuspěl s dovoláním ani s ústavní stížností, kterými napadal předchozí rozhodnutí o vazbě.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel namítal zejména porušení článku 5 odst. 1 Úmluvy pro údajnou nezákonnost vazby. Stěžoval si dále na porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy, mj. s poukazem na absenci urychleného soudního přezkumu zbavení svobody, a porušení článku 5 odst. 5 Úmluvy z důvodu nemožnosti domoci se odškodnění za vazbu.

---

⁷ Jedná se o druhou ze tří komunikovaných stížností dotyčného, přičemž ostatní dvě byly prohlášeny za nepřijatelné.

a) K tvrzenému porušení článku 5 odst. 1 Úmluvy

Soud shledal porušení článku 5 odst. 1 Úmluvy v souvislosti s držením stěžovatele ve vazbě v období několika týdnů v lednu až únoru 2002, kdy již vypršela lhůta pro trvání vazby stanovená předchozím rozhodnutím soudu. Dle Soudu byl stěžovatel v tomto období držen ve vazbě bez řádného soudního rozhodnutí, které by vazbu nařizovalo. Neuznal přitom argument vlády, že zákonnost vazby v tomto období vyplývala z přechodných ustanovení novely trestního řádu.⁸ Přitom poukázal na to, že stěžovatel se v důsledku těchto přechodných ustanovení ocitl ve stavu nejistoty ohledně důvodů prodloužení jeho vazby.

Pokud jde o zákonnost vazby ve zbývajícím období, byl naopak Soud přesvědčen o splnění všech požadavků stanovených článkem 5 odst. 1 Úmluvy a v tomto rozsahu stížnost označil za zjevně neopodstatněnou.

b) K tvrzenému porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy

Soud následně konstatoval porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy, když nepovažoval soudní přezkum jednotlivých stížností proti rozhodnutím o vazbě a žádostí o propuštění na svobodu v období před 25. březnem 2002 za urychlený. Jako nedostatečný tak byl shledán postup soudů, které rozhodly o jednotlivých stěžovatelových stížnostech proti rozhodnutí o vazbě a jejímu prodloužení, respektive o jeho žádostech o propuštění, vždy v horizontu cca pěti až sedmi týdnů. Soud přitom poukázal i na to, že dle § 72 odst. 3 trestního řádu mají soudy rozhodovat v takových případech neodkladně, nejpozději do pěti pracovních dnů, k čemuž ani při jednom takovém rozhodování ve stěžovatelově případě nedošlo.

Pokud však jde o námitku nemožnosti přístupu k příslušnému spisu, Soud konstatoval, že stěžovatel neprokázal, že ve spise byly obsaženy informace potřebné k uplatnění námitek proti vazbě, a v tomto rozsahu stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou. Soud též odmítl pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy další námitku stěžovatele zaměřenou na absenci osobní účasti na jednání soudu rozhodujícího o vazbě.

c) K tvrzenému porušení článku 5 odst. 5 Úmluvy

Soud dospěl dále k závěru, že byl porušen článek 5 odst. 5 Úmluvy, když nebyl přesvědčen o tom, že žaloba proti státu podle zákona o odpovědnosti za škodu či žaloba na ochranu osobnosti podle občanského zákoníku představovaly v rozhodném období dostupný a účinný prostředek kompenzace za nemajetkovou újmu způsobenou držením ve vazbě, které bylo v rozporu s Úmluvou. Odkázal přitom na obdobné závěry v předchozích rozsudcích proti České republice.⁹

d) K dalším tvrzeným porušením Úmluvy

Soud současně prohlásil za nepřijatelnou pro zjevnou neopodstatněnost stížnost v rozsahu namítaných porušení článků 3, 13 a 14 Úmluvy s poukazem na podmínky pobytu ve vazbě, odlišné zacházení se stěžovatelem a jeho ženou či procesní postup Ústavního a Nejvyššího soudu.

(iii) Ke spravedlivému zadostičení

Soud přiznal stěžovateli částku 4 000 € jako náhradu utrpěné nemajetkové újmy, což představuje jednu desetinu stěžovatelem požadované sumy. Z titulu nákladů řízení ani majetkové újmy Soud žádnou částku nepřiznal.

---

⁸ Zákon č. 265/2001 Sb. Článek II bod 4 tohoto zákona stanovil, že v případech, kdy vazba začala před jeho účinností, lhůty pro vydání rozhodnutí o pokračování vazby počínají běžet dne 1. ledna 2002. Orgány činné v trestním řízení toto ustanovení pochopily ve stěžovatelově věci (a jistě nejenom v ní) tak, že ačkoli byla jeho vazba prodloužena jen do 31. prosince 2001, stačí o dalším trvání vazby rozhodnout ve lhůtě dalších tří měsíců a pěti dnů.

⁹ *Crabtree*, rozsudek uvedený výše, a *Smatana*, č. 18642/04, rozsudek ze dne 27. září 2007.

Rozsudek ze dne 12. října 2010 ve věci č. 35836/05 – Richard Adamíček proti České republice

Senát páté sekce Soudu většinou šesti hlasů proti jednomu konstatoval porušení práva stěžovatele na přístup k soudu ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy a stěžovateli přiznal náhradu nákladů řízení.

(i) Okolnosti případu

Odvolací soud neakceptoval návrh stěžovatele na vyslovení přípustnosti dovolání z důvodu, že jeho rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam. Stěžovatel poté využil možnosti obrátit se na Nejvyšší soud; dovolání by bylo přípustné, pokud by tento soud sám shledal, že rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam.¹⁰ Nejvyšší soud však dovolání s odkazem na svoji judikaturu odmítl, neboť stěžovatel vymezil otázku, v jejímž světle mělo mít rozhodnutí odvolacího soudu zásadní význam, odlišně od návrhu na připsání dovolání, které předtím odvolací soud neakceptoval. Stěžovatel se obrátil na Ústavní soud, který nicméně podanou ústavní stížnosti odmítl jako zjevně neopodstatněnou (v části směřující proti rozhodnutí Nejvyššího soudu) a jako opožděnou (v části směřující proti rozhodnutí odvolacího soudu).

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Rozsudek v této věci navazuje na početná předchozí rozhodnutí proti České republice, v nichž se Soud zabýval problematickým posuzováním přípustnosti ústavních stížností ve vztahu k dovolání jakožto mimořádnému opravnému prostředku v občanském soudním řízení. Soud již v celé řadě rozsudků konstatoval, že postup Ústavního soudu byl příliš formalistický a zasáhl nepřipustným způsobem do práva stěžovatelů na přístup k soudu zaručený v článku 6 odst. 1 Úmluvy. V reakci na to plénium Ústavního soudu nejprve v lednu 2003 vydalo své sdělení, později byl přímo novelizován zákon o Ústavním soudu.¹¹

Soud v rozsudku *Adamíček* připustil, že požadavek Nejvyššího soudu na identickou formulaci otázky, pro niž má mít rozhodnutí odvolacího soudu zásadní právní význam, je slučitelný se specifickou rolí Nejvyššího soudu. Problém ale spatřuje v důsledcích, které z rozhodnutí dovolacího soudu v dané věci vyvodil Ústavní soud, konkrétně tedy v tom, že považoval podané dovolání za *ex lege* nepřipustné (pro nedodržení podmínky zakotvené v judikatuře Nejvyššího soudu), i když dovolací soud rozhodoval „v režimu“ ustanovení § 239 odst. 2 občanského soudního řádu. Takový postup podle Soudu představuje nepřiměřenou zátěž pro stěžovatele z důvodu nedostatku právní jistoty.

Soud uzavřel, že nová právní úprava, tak jak ji aplikuje Ústavní soud, se v dané oblasti zdá být stále dosti složitá a pro stěžovatele těžko srozumitelná, byť by byli zastoupeni advokáty. V daném případě výklad procesních požadavků na ústavní stížnost provedený Ústavním soudem zabránil stěžovateli v tom, aby jeho ústavní stížnost byla meritorně přezkoumána, čímž bylo porušeno jeho právo na účinnou soudní ochranu, resp. právo na přístup k soudu ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy.

(iii) Ke spravedlivému zadostiučinění

Soud stěžovateli přiznal částku 790 € z titulu náhrady nákladů řízení s tím, že dostatečnou náhradu případně utrpěné nemajetkové újmy představuje samotné konstatování porušení Úmluvy.

---

¹⁰ Ustanovení § 239 odst. 2 občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2000. Tomuto ustanovení nyní odpovídá § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu.

¹¹ Po řadě sdělení č. 32/2003 Sb. a zákon č. 83/2004 Sb., který nabyt účinnosti dne 1. dubna 2004.

Rozsudek ze dne 21. října 2010 ve věci č. 31555/05 – Benet Czech, spol. s r. o. proti České republice

Senát páté sekce Soudu jednomyslně konstatoval, že k namítanému porušení práva pokojně užívat majetek zaručeného v článku 1 Protokolu č. 1 nedošlo.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatelce, obchodní společnosti založené podle českého práva, byly v září 2001 zajištěny finanční prostředky na bankovních účtech ve výši cca 350 tis. € kvůli podezření, že jsou výnosem z trestné činnosti jejího tehdejšího jednatele a jediného společníka, pana B., jehož trestní stíhání probíhalo od dubna 2001 pro trestný čin krácení daně, poplatku a jiné povinné platby. Dotyčný byl v dubnu 2009 pravomocně zproštěn obžaloby, nicméně během vyšetřování bylo třeba shromáždit a prostudovat přes 100 tis. stran listinných důkazů, vyslechnout stovky svědků, včetně osob neznámého pobytu, a žádat právní pomoc po 16 zemích.

Stěžovatelka se opakovaně domáhala zrušení zajištění. V únoru 2005 Ústavní soud odmítl její stížnost pro zjevnou neopodstatněnost, když uvedl, že dosavadní délka trvání zajištění přes tři roky ještě není nepřiměřená. V lednu 2008 již Ústavní soud rozhodl opačně a v březnu 2008 bylo zajištění finančních prostředků na účtech stěžovatelky zrušeno.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud předně zamítl námitku vlády, která vycházela z nevyčerpání prostředků nápravy s poukazem na to, že řízení o druhé ústavní stížnosti nadále probíhalo. Soud však uvedl, že se obdobím po únoru 2005 nebude zabývat, protože se ho týká jiná stížnost téže stěžovatelky.¹² Soud tedy nyní hodnotil prakticky stejné období jako Ústavní soud, který tehdy shledal, že zajištění ještě netrvalo tak dlouho, aby působilo nepřiměřený zásah do práv stěžovatelky.

Na poli přezkumu odůvodněnosti stížnosti dal Soud zapravdu vládě, která poukazovala jednak na použití tzv. třetího pravidla obsaženého v článku 1 Protokolu č. 1, jež umožňuje upravovat užívání majetku, jednak na zásady vyplývající z judikatury Soudu, podle nichž je rovnováhy mezi soupeřícími zájmy dosaženo, není-li postup státních orgánů zjevně svévolný nebo délka zajištění majetku zjevně nepřiměřená.

Soud vyzdvihl legitimitu boje proti závažné a promyšlené trestné činnosti a lepší postavení vnitrostátních orgánů při posuzování kroků, které jsou k dosažení tohoto cíle nezbytné. Trvalo podezření, že zajištěné finanční prostředky pocházejí z trestné činnosti osoby svázané se stěžovatelkou, vyšetřování bylo nesmírně náročné, týkalo se sofistikované trestné činnosti, a pokud stěžovatelka kritizuje některé úkony jako nepotřebné, není jejich irelevantnost natolik zjevná, aby Soud mohl na rozdíl od mínění vnitrostátních orgánů konstatovat jejich nadbytečnost, a tím nedostatek péče věnované vyšetřování.

Konečně Soud poznamenal, že na rozdíl od některých jiných případů, jimiž se v minulosti zabýval, měla stěžovatelka k dispozici účinné prostředky nápravy, včetně přístupu k soudům, a mohla žádat o zrušení zajištění svých bankovních účtů.

Článek 1 Protokolu č. 1 tedy nebyl porušen.

Rozsudek ze dne 28. října 2010 ve věci č. 20157/05 – Radan Knebl proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že bylo porušeno právo stěžovatele na svobodu a osobní bezpečnost zaručené článkem 5 odst. 4 Úmluvy, a přiznal mu náhradu utrpěné nemajetkové újmy.

(i) Okolnosti případu

V říjnu 2003 byl stěžovatel na základě početných důkazů v souvislosti s trestním stíháním vedeným proti němu pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu vzat do vazby ve smyslu § 67 písm. a), b) a c) trestního řádu. Jednalo se o rozsáhlou majetkovou trestnou

¹² Stížnost č. 38333/06, o níž je referováno v pododdílu 1.2.1.

činnost a délka trvání trestního řízení byla poznamenána značnou složitostí případu, spočívající mj. v nutnosti obstarání množství listinných důkazů, a to i prostřednictvím mezinárodní právní pomoci a vyslechnutí mnoha svědků i spoluobviněných. Na počátku roku 2004 rozhodl státní zástupce o ponechání stěžovatele ve vazbě z důvodů dle § 67 písm. a) a c) trestního řádu. V průběhu let 2004 a 2005 soudy opakovaně rozhodly o prodloužení vazby a zamítly několik stěžovatelových stížností proti těmto rozhodnutím a žádostí o propuštění na svobodu. V květnu 2006 byl stěžovatel Krajským soudem v Ostravě uznán vinným z trestného činu podvodu a odsouzen k pěti letům odnětí svobody. Stěžovatelovy opravné prostředky v záležitosti rozhodování o vazbě, včetně ústavní stížnosti, nebyly úspěšné.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel poukazoval na porušení článku 5 odst. 3 a 4 Úmluvy, tedy svého práva na svobodu a osobní bezpečnost.

a) K tvrzenému porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy

Soud zamítl podanou stížnost na poli článku 5 odst. 3 Úmluvy, pokud jde o namítanou nepřiměřenou délku vazby. Soud dal zapravdu vládě i vnitrostátním soudům, když vzal v úvahu, že stěžovateli hrozil vysoký trest (pět až dvanáct let odnětí svobody) a trestnou činnost v minulosti páchal v době podmíněného propuštění z výkonu trestu. Stěžovatel navíc disponoval množstvím kontaktů v zahraničí a falešnými cestovními doklady. Vazební důvody trvaly podle Soudu v průběhu celého trestního řízení a vnitrostátní soudy neopomněly žádná ze svých rozhodnutí o vazbě řádně odůvodnit. Samotná délka trvání vazby se pak odvíjela od značné složitosti případu, stejně jako od neochoty spoluobviněných ke spolupráci. Stěžovatel navíc osobně přispěl k jistým průtahům v řízení, když neustále podával námítky podjatosti a odvolával se systematicky proti každému rozhodnutí o vazbě.

b) K tvrzenému porušení článku 5 odst. 4 Úmluvy

Soud stížnosti naproti tomu vyhověl na poli článku 5 odst. 4 Úmluvy, a sice v tom rozsahu, že při vnitrostátním rozhodování o jeho stížnosti proti prodloužení vazby a o žádosti o propuštění nebyla stěžovateli po dobu jednoho a půl roku poskytnuta příležitost se k vazebním důvodům vyjádřit ústně před soudem. Soud připomněl, že ustanovení článku 5 odst. 4 Úmluvy se vztahuje na všechna řízení týkající se posouzení zákonnosti vazby, tedy nejen na řízení o žádostech o propuštění z vazby, ale i na řízení o opravných prostředcích proti rozhodnutím o ponechání ve vazbě. Článek 5 odst. 4 Úmluvy navíc pro všechna taková řízení předpokládá možnost být před soudem slyšen v řízení, které splňuje požadavky kontradiktornosti. Ustanovení § 242 odst. 2 trestního řádu, ve znění platném do 17. června 2005, vylučovalo z účasti na neveřejném zasedání soudu jakékoli jiné osoby mimo členy senátu a zapisovatele. Ač toto ustanovení Ústavní soud pro rozpor s článkem 5 odst. 4 Úmluvy zrušil,¹³ právo na osobní účast při ústním jednání soudu rozhodujícího o zákonnosti vazby podle Soudu nebylo českým právním řádem zaručeno dostatečně jednoznačně.

Současně však byla stížnost opírající se o jinou záruku obsaženou v článku 5 odst. 4 Úmluvy, totiž o požadavek urychleného rozhodnutí o stížnosti proti prodloužení vazby nebo o žádosti o propuštění z vazby, odmítnuta s poukazem na nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy. Podle Soudu totiž požadavek odpovídající délky řízení vyplývá podobně jako z článku 6 – zaručujícího právo na spravedlivé řízení – i z článku 5 odst. 4 Úmluvy (který je však přísnější a hovoří o urychleném rozhodování), a proto se stěžovatel mohl a měl nápravy domáhat cestou žádosti a případně též žaloby na přiznání přiměřeného zadostiučinění podle zákona o odpovědnosti za škodu.

(iii) Ke spravedlivému zadostiučinění

Soud stěžovateli přiznal na spravedlivém základě částku 2 600 € jako náhradu nemajetkové újmy.

¹³ Nález ze dne 22. března 2005 publikovaný pod č. 239/2005 Sb.

Rozsudek ze dne 28. října 2010 ve věci č. 1643/06 – Pavel Suda proti České republice

Senát páté sekce Soudu jednomyslně konstatoval, že v důsledku rozhodčí doložky ve smlouvě, kterou stěžovatel sám neuzavřel, avšak byl jí vázán, došlo k porušení stěžovatelova práva na soud zaručeného v článku 6 odst. 1 Úmluvy, a přiznal stěžovateli náhradu nákladů řízení.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatel byl menšinovým akcionářem obchodní společnosti, která v roce 2003 rozhodla o svém zrušení bez likvidace a se svým hlavním akcionářem uzavřela smlouvu o převzetí jmění, jejíž součástí byla i rozhodčí doložka pro spory o peněžitém vypořádání akcií s menšinovými akcionáři. Takový postup tehdy umožňovalo ustanovení § 220k odst. 1 a § 220p odst. 4 obchodního zákoníku. Daný rozhodce byl zapsán na seznamu vedeném společností s ručením omezeným.

Stěžovatel přesto své finanční nároky v únoru 2004 uplatnil u Krajského soudu v Brně, který v dubnu 2004 řízení zastavil, neboť měl za to, že věc spadá do pravomoci rozhodců. Toto usnesení potvrdil v říjnu 2004 též Vrchní soud v Olomouci, který mj. podotkl, že právní základ pro pravomoc rozhodců nemusí spočívat jen v zákoně o rozhodčím řízení. Nápravu nezjednal svým usnesením z června 2005 ani Ústavní soud, podle něhož stěžovatel disponoval jiným prostředkem ochrany svých majetkových práv, a sice žalobou na vyslovení neplatnosti smlouvy o převzetí jmění, přičemž v dané oblasti dále platí, že valná hromada společnosti rozhoduje na většinovém principu.

Předmětné ustanovení obchodního zákoníku bylo v roce 2008 zrušeno zákonem o přeměnách obchodních společností a družstev,¹⁴ když vláda sama vyjádřila o předchozí právní úpravě pochybnosti, přestože ji Ústavní soud neprohlásil za vadnou.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Vláda předně vznesla námitku nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy, již stěžovatel odporoval. Soud zhodnocení této námítky spojil s odůvodněností stížnosti.

Soud připomenul, že článek 6 odst. 1 Úmluvy nebrání zřizování zvláštních rozhodčích soudů ani vzdání se práva na soud ve prospěch rozhodčího řízení, je-li svobodné, přípustné a jednoznačné. Dále poznamenal, že je třeba zásadně rozlišovat mezi obligatorním a dobrovolným rozhodčím řízením; v prvním případě je nezbytné, aby takový soud splňoval záruky článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Soud situaci v projednávané věci v podstatě vyhodnotil tak, že stěžovatel byl po neúspěchu své soudní žaloby nucen obrátit se na rozhodce, v jejichž rukou bylo rozhodnutí o jejich vlastní pravomoci, přičemž v případě kladného výsledku by dosáhl soudního přezkumu na nejvyšší u procesních otázek, nikoli však u skutkových a hmotněprávních aspektů věci.

Podle Soudu by však rozhodčí řízení v dané věci nesplňovalo dva základní požadavky článku 6 odst. 1 Úmluvy, a sice požadavek „zákonného soudu“ (soudu zřízeného zákonem), přičemž tu odkázal *a contrario* na jiný případ týkající se rozhodčího soudu zřízeného zákonem,¹⁵ a požadavek na veřejné projednání věci, u něhož se účastníci shodovali, že by jeho splnění zaručeno nebylo.

Pokud jde o jiné prostředky ochrany, odkázal Soud na jiný rozsudek týkající se nedostatečné soudní ochrany menšinových akcionářů při vytěsňování.¹⁶

Přestože Soud ani nezpochybnil legitimitu institutu vytěsňování (*squeeze out*), ani nehodnotil právní úpravu rozhodčího řízení jako takovou, poznamenal, že proces vytěsňování menšinových akcionářů musí být doprovázen potřebnými zárukami před jejich oloupením hlavním akcionářem.

¹⁴ Zákon č. 125/2008 Sb.

¹⁵ *Lithgow a ostatní proti Spojenému království*, č. 9006/80, 9262/81, 9263/81, 9265/81, 9266/81, 9313/81 a 9405/81, rozsudek pléna ze dne 8. července 1986.

¹⁶ *Kohlhofer a Minarik*, č. 32921/03, 28464/04 a 5344/05, rozsudek ze dne 15. října 2009.

Článek 6 odst. 1 Úmluvy tedy byl porušen.

(iii) Ke spravedlivému zadostiučinění

Stěžovatel sice uplatňoval náhradu majetkové škody ve výši téměř 1,2 mil. Kč, jež se údajně odvíjela od rozdílu mezi účetní hodnotou akcií a cenou nabídnutou při odkupu, Soud však odmítl o této otázce spekulovat a nepřiznal stěžovateli z tohoto titulu žádnou částku. Náhradu nákladů řízení ve prospěch stěžovatele pak určil ve výši 4 000 €.

Rozsudek ze dne 25. listopadu 2010 ve věci č. 18010/06 – Zbyněk a Marie Antoni proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že bylo porušeno právo stěžovatelů na projednání věci v přiměřené lhůtě (článek 6 odst. 1 Úmluvy) a právo na účinný vnitrostátní prostředek nápravy porušení tohoto práva (článek 13 Úmluvy). Každému ze stěžovatelů přiznal náhradu utrpěné nemajetkové újmy.

(i) Okolnosti případu

Předmětné vnitrostátní řízení, týkající se zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví nemovitostí, bylo zahájeno v únoru 1993 a skončilo v listopadu 2005. Celkem tedy trvalo 12 let a 9 měsíců, přičemž věc byla projednávána na dvou stupních soudní soustavy.

Stěžovatelé se na základě zákona o odpovědnosti za škodu obrátili na Ministerstvo spravedlnosti se žádostí o náhradu nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení. Jejich nárok na přiměřené zadostiučinění však byl jako promlčený odmítnut; neuspěli ani s následnou žalobou. Stěžovatelé poukazovali na to, že dikce zákona je vůči nim diskriminační, neboť nově zavedená půlroční subjektivní promlčecí lhůta počítaná od skončení předmětného vnitrostátního řízení (§ 32 odst. 3 zákona o odpovědnosti za škodu) uplynula necelý jeden měsíc po účinnosti zákona č. 160/2006 Sb.; k uplatnění nároku tudíž měli kratší lhůtu než ti, jejichž řízení bylo ukončeno až po vstupu novely v účinnost.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud dal stěžovatelům zapravdu, když ze samotné skutečnosti, že stěžovatelé disponovali lhůtou kratší než standardní, dovedl, že lhůta, ve které mohli o odškodnění požádat, byla nedostatečná. Argument vlády, že stěžovatelé žádost podali až po téměř roce od účinnosti novely, a tudíž by musela být považována za opožděnou i v situaci, kdy by půlroční promlčecí lhůta běžela od nabytí účinnosti zákona č. 160/2006 Sb., považoval za irelevantní. Konstatoval proto, že stěžovatelé neměli k dispozici účinný vnitrostátní prostředek nápravy průtahů v řízení, čímž došlo k porušení článku 13 Úmluvy. Zároveň shledal, že délka vnitrostátního řízení v dané věci nespĺňovala požadavek přiměřené lhůty uvedený v článku 6 odst. 1 Úmluvy.

(iii) Ke spravedlivému zadostiučinění

Soud přiznal každému ze stěžovatelů částku 8 000 € za způsobenou nemajetkovou újmu. Jejich požadavek na náhradu nákladů řízení však zamítl.

Rozsudek ze dne 9. prosince 2010 ve věci č. 74152/01 – Rodinná záložna, spořitelní a úvěrní družstvo, a ostatní proti České republice (ve věci samé)

Senát páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že v souvislosti s režimem záruk proti svévoli při nucené správě došlo k porušení práva záložny pokojně užívat majetek a práva na spravedlivý proces (po řadě články 1 Protokolu č. 1 a článek 6 odst. 1 Úmluvy), a současně odmítl námitku čtveřice členů a představitelů záložny o porušení jejich práva pokojně užívat majetek. Otázku spravedlivého zadostiučinění ponechal Soud otevřenou.

(i) Okolnosti případu

Úřad pro dohled nad družstevními záložnami sice původně neměl žádné připomínky k fungování záložny, v listopadu 1999 nicméně začal vydávat rozhodnutí, jimiž činnost záložny postupně omezoval. V červnu 2000 z důvodu závažných nedostatků ve správě záložny rozhodl o zavedení nucené správy. Toto rozhodnutí k odvolání záložny potvrdilo v listopadu 2000 Ministerstvo financí. Mezitím podaná ústavní stížnost byla odmítnuta pro nevyčerpání jiných prostředků ochrany.

V květnu 2001 podala záložna další ústavní stížnost proti rozhodnutí o zavedení nucené správy, která byla v červenci 2001 odmítnuta, neboť směřovala jen proti rozhodnutí Úřadu, nikoli (též) proti potvrzujícímu rozhodnutí Ministerstva financí.

V květnu 2001 Úřad nucenou správu rovněž prodloužil; byl také podán návrh na prohlášení konkursu na záložnu. Ministerstvo financí v září 2001 potvrdilo rozhodnutí Úřadu o prodloužení nucené správy; v říjnu 2001 podala záložna správní žalobu. Na záložnu byl v květnu 2002 prohlášen konkurs.

Správní žaloba byla počátkem ledna 2003 z důvodu nově založené příslušnosti postoupena Nejvyššímu správnímu soudu, jehož rozšířený senát v říjnu 2004 posoudil otázku aktivní legitimity ve prospěch orgánů záložny (novelizovaný zákon o spořitelních a úvěrních družstvech dával kontrolní komisi záložny toliko právo podávat odvolání proti rozhodnutím Úřadu).¹⁷ Druhý senát však v únoru 2005 žalobu zamítl, když konstatoval, že při splnění zákonných podmínek představuje zavedení nucené správy výkon volného uvážení správního orgánu a soudu přísluší zhodnotit, zda uvážení vychází z dostatečně zjištěného stavu věci, je v souladu s logikou i smyslem zákona.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

a) Tvrzené porušení článku 1 Protokolu č. 1 ve vztahu k záložně

Vláda se předně neúspěšně pokusila čelit námitce porušení práva pokojně užívat majetek argumentem, že záložna nevyčerpala možnost domoci se odškodnění na vnitrostátní úrovni.

U stěžejní části stížnosti, namítaného porušení práva záložny pokojně užívat majetek, byla argumentace účastníků řízení vedena hlavně ve věcné rovině, tedy k otázce, zda byly splněny předpoklady pro zavedení a prodloužení nucené správy.

Soud se nicméně odvolal na mezitím vydaný rozsudek ve věci *Družstevní záložna PRIA a ostatní proti České republice*, v němž dospěl k závěru, že záložně nebyly poskytnuty dostatečné procesní záruky k tomu, aby mohla uplatnit svá tvrzení o nesplnění předpokladů pro zavedení a prodloužení nucené správy. Konkrétně státu vytknul, že orgánům záložny po zavedení nucené správy nezajistil přístup k obchodní a účetní dokumentaci, jež byla v rukou nuceného správce. Navíc poukázal na další přitěžující okolnosti, ať už šlo o novelu zákona o spořitelních a úvěrních družstvech,¹⁸ která zbavovala orgány záložny možnosti podat žalobu u soudu, nebo přehnaně formalistickou argumentaci, s níž Ústavní soud v červenci 2001 odmítl ústavní stížnost záložny. Přestože se situace ohledně právní úpravy soudního přezkumu změnila s účinností soudního řádu správního, jednak Nejvyšší správní soud, když projednání žaloby umožnil, svůj přezkum omezil na formální zhodnocení zákonnosti, jednak, a to je podle Soudu nejpodstatnější, se nezměnila situace ohledně přístupu k dokumentaci.

Soud sice na jedné straně připustil, že se záložně nepodařilo zpochybnit přiměřenost samotného zavedení nucené správy, na druhé straně podotkl, že určité pochybnosti o splnění zákonných předpokladů chová s ohledem na absenci předchozích kontrol činnosti záložny. Ke splnění věcných podmínek legality, legitimity a proporcionality se nicméně odmítl vyslovit, neboť podle jeho názoru chyběly procesní záruky proti svévoli, a proto zásah nebyl zákonný ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1, který tudíž byl porušen.

---

¹⁷ Změna zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech, provedená zákonem č. 100/2000 Sb. (nový § 28d odst. 1).

¹⁸ Viz výše.

b) Tvrzené porušení článku 1 Protokolu č. 1 ve vztahu k jednotlivým stěžovatelům

Zde Soud v souladu s námitkou vlády dospěl k závěru, že jejich stížnost je neslučitelná s Úmluvou *ratione personae*, neboť na rozdíl od samotné záložny nelze jednotlivé stěžovatele považovat za přímou oběť namítaného porušení Úmluvy.

c) Tvrzené porušení článku 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy ve vztahu k záložně¹⁹

Na poli práva na přístup k soudu se Soud v podstatě odvolal na své úvahy rozvinuté na poli článku 1 Protokolu č. 1 a shledal porušení Úmluvy. Zároveň rozhodl, že není třeba se zvlášť zabývat námitkou porušení práva na vnitrostátní prostředek nápravy.

(iii) Ke spravedlivému zadostiučinění

Zde Soud shrnul argumenty účastníků, avšak současně konstatoval, že není připraven o této otázce rozhodnout. Vyzval účastníky k předložení písemných stanovisek a případné dohody k otázce spravedlivého zadostiučinění za majetkovou škodu a/nebo nemajetkovou újmu, jakož i účelně vynaložené náklady řízení.

1.1.2. Žádosti o postoupení věci velkému senátu

Jak už bylo zmíněno ve zprávě za rok 2009, vláda požádala o postoupení věci *Kohlhofer a Minarik* velkému senátu; tato žádost však byla dne 1. března 2010 zamítnuta.²⁰

Vedle toho požádala vláda o postoupení věci *Crabtree* velkému senátu, a to poté, co žádala o opravu nesprávných údajů uvedených v rozsudku. Původní rozsudek sice opraven byl, nikoli však uspokojivým způsobem. Žádost o postoupení věci velkému senátu však byla dne 4. října 2010 zamítnuta a teprve v tento den rozsudek definitivně nabyl právní moci.

Vláda rovněž požádala o postoupení věci *Macready* velkému senátu, neboť rozsudek řešil poměrně podstatnou otázku prostředku nápravy proti porušení práva na rodinný život ve vzájemných sporech rodičů o poměry nezletilých dětí. Žádost byla zamítnuta dne 4. října 2010.

Stěžovatelka podala po rozsudku ke spravedlivému zadostiučinění žádost o postoupení věci *Družstevní záložna PRIA* velkému senátu, podobně jako předtím podala vláda takovou žádost po rozsudku ve věci samé. Žádost stěžovatelky byla zamítnuta dne 28. června 2010.

O postoupení věci *Žirovnický* velkému senátu neúspěšně žádal stěžovatel; jeho žádost byla zamítnuta dne 21. ledna 2011.

1.2. STÍŽNOSTI PROHLÁŠENÉ ZA NEPŘIJATELNÉ

V daném období tímto způsobem ukončil Soud řízení o patnácti komunikovaných stížnostech, přičemž sedmičlenný senát prohlásil za nepřijatelné i čtyři stížnosti proti České republice, které předtím nebyly vládě oznámeny. U deseti stížností rozhodl Soud o jejich částečné nepřijatelnosti a vládě zaslal ke stanovisku jen zbývající námitky.

1.2.1. Komunikované stížnosti prohlášené za nepřijatelné

Soud prohlásil za nepřijatelné komunikované stížnosti týkající se různých problematik na poli celé řady ustanovení Úmluvy a jejích protokolů. Dále je podán chronologický přehled těchto rozhodnutí.

---

¹⁹ Stížnost již byla ve vztahu k jednotlivým stěžovatelům prohlášena za nepřijatelnou rozhodnutím ze dne 31. ledna 2006, pokud jde o námitku na poli práva na přístup k soudu.

²⁰ Odůvodnění rozhodnutí kolegia pěti soudců o tom, zda přijmou nebo zamítnou žádost o postoupení věci, nebyvá sdělováno ani veřejnosti, ani účastníkům řízení.

Stížnost *Napreenko* (zmíněná v oddílu 2.2.) byla prohlášena za nepřijatelnou samosoudcem dne 30. listopadu 2010, neboť podle Soudu došlo k nápravě namítaných porušení stěžovatelových práv na vnitrostátní úrovni.

Rozhodnutí ze dne 23. března 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 2913/04 – Olga Píková proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že stížnost vznesená na poli článku 6 odst. 1 Úmluvy a článku 1 Protokolu č. 1, v níž je namítáno porušení zásady spravedlivosti restitučního řízení a majetkových práv zbavením vlastnictví bez náhrady, k němuž došlo v důsledku výsledku restitučního řízení, je nepřijatelná pro opožděnost.

(i) Okolnosti případu

V červnu 1973 koupili rodiče stěžovatelky od státu rekreační chatu. Související pozemky, stavební parcela a zahrada, byly rodičům stěžovatelky přiděleny do osobního užívání na základě rozhodnutí národního výboru a dohody uzavřené v den vydání rozhodnutí. Všechny předmětné nemovitosti rok předtím připadly státu na základě odsuzujícího rozsudku nad původními majiteli, manželi Ch., za protiprávní opuštění republiky.

V lednu 1992 paní Ch. podala proti stěžovatelce žalobu na vydání předmětných nemovitostí podle zákona o mimosoudních rehabilitacích.²¹ V dubnu 2003 restituční řízení skončilo s tím, že je stěžovatelka povinna paní Ch. vydat polovinu stavební parcely a polovinu zahrady. Soudy dospěly k závěru, že rekreační chatu rodiče nenabýli v rozporu s právními předpisy či na základě protiprávního zvýhodnění, avšak smlouva o zřízení práva osobního užívání pozemků byla uzavřena v rozporu s právními předpisy, a byla tak absolutně neplatná, jelikož byla uzavřena ještě předtím, než nabylo právní moc rozhodnutí národního výboru o přidělení pozemků k osobnímu užívání.

Usnesení Ústavního soudu bylo právnímu zástupci stěžovatelky doručeno v dubnu 2003. Okresní soud v červenci 2003 poté, co mu byl Ústavním soudem vrácen spis, doručil usnesení Ústavního soudu právnímu zástupci stěžovatelky ještě jednou.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud konstatoval, že šestiměsíční lhůta pro podání stížnosti počíná běžet okamžikem doručení konečného rozhodnutí ve věci, v daném případě usnesení Ústavního soudu. Skutečnost, že toto usnesení bylo právnímu zástupci stěžovatelky nedopatřením doručeno ještě jednou, nemá na běh lhůty pro podání stížnosti žádný vliv, a nelze tedy za její počátek považovat den opakovaného doručení rozhodnutí. Jelikož tedy stěžovatelka podala stížnost až po více než osmi měsících od doručení usnesení Ústavního soudu, je třeba na její stížnost hledět jako na opožděnou.

Rozhodnutí ze dne 30. března 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 32456/04 – Zdeněk Kopecký proti České republice

Senát páté sekce Soudu prohlásil jednomyslně za nepřijatelnou tuto stížnost, v níž se stěžovatel dovolával svého práva na výslech svědků ve smyslu článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatel byl v roce 2002 odsouzen pro trestné činy obchodování se ženami a ohrožování mravní výchovy mládeže. Hlavním důkazem proti němu byla výpověď učiněná v průběhu přípravného řízení svědkyní T.; výslechu svědkyně nebyl přítomen ani stěžovatel, ani jeho právní zástupkyně. Odvolání proti odsuzujícímu rozsudku krajský soud zamítl a stěžovatel poté neuspěl ani s dovoláním ani s ústavní stížností.

---

²¹ Zákon č. 87/1991 Sb.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Podle ustálené judikatury Soudu k porušení článku 6 Úmluvy dochází tehdy, pokud se odsouzení v trestním řízení zakládá výlučně nebo v rozhodující míře na výpovědích svědka, kterého obviněný neměl možnost v žádné fázi řízení vyslechnout nebo nechat vyslechnout. Soud připustil, že soud prvního stupně v odsuzujícím rozsudku odkázal kromě sporné výpovědi svědkyně také na další důkazy, ty jsou však spíše podpůrné povahy a není zřejmé, jakým způsobem usvědčují stěžovatele ze skutku, z něhož byl obviněn. Je proto třeba mít zato, že jeho odsouzení bylo v rozhodující míře založeno na výpovědi svědkyně T. z přípravného řízení, jejíž přítomnost u hlavního líčení se však zajistit nepodařilo, a jejíž výpověď tak byla pouze čtena.

Soud nicméně konstatoval, že právní zástupkyně stěžovatele měla možnost se výslechu svědkyně T. v přípravném řízení zúčastnit. O konání výslechu byla vyrozuměna dva dny předem, z účasti se však omluvila kvůli kolizi se svými povinnostmi v jiném řízení. Soud v této souvislosti neuznal argument, že vzhledem k tomu, že se obviněný nacházel ve vazbě, nebylo možné jeho pobyt v ní prodlužovat tím, že by požádala o přesunutí výslechu na jiný termín. Podle Soudu také nic nenasvědčuje tomu, že se neúspěšně pokoušela zajistit za sebe substitučního právního zástupce nebo že mohla rozumně spoléhat na to, že svědkyni bude možné vyslechnout v řízení před soudem.

Vzhledem k výše uvedeným okolnostem tak Soud dospěl k závěru, že námitka porušení článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy vznesená stěžovatelem je zjevně neopodstatněná.

Rozhodnutí ze dne 18. května 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 38333/06 – *Benet Czech, spol. s r. o. proti České republice* a rozhodnutí ze dne 28. září 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 38354/06 – *BENet Praha, spol. s r. o. proti České republice*

Senát páté sekce Soudu v obou rozhodnutích konstatoval, že stížnosti, namítající porušení práva na pokojné užívání majetku dle článku 1 Protokolu č. 1, jsou nepřijatelné pro opožděnost.²²

(i) Okolnosti případů

Stěžovatelkám, obchodním společnostem založeným podle českého práva, byly v září 2001 zajištěny finanční prostředky a obchodní dokumenty v rámci řízení proti jejich bývalému jednatele, panu B., jehož trestní stíhání probíhalo od dubna 2001 pro trestný čin krácení daně, poplatku a jiné povinné platby.

Stěžovatelky se opakovaně domáhaly zrušení zajištění. V březnu 2006 Ústavní soud odmítl jejich stížnosti, když uvedl, že opatření zajistilo přiměřenou rovnováhu mezi veřejným zájmem společnosti na straně jedné a právy stěžovatelek na straně druhé. V lednu 2008 již Ústavní soud ve věci společnosti Benet Czech, spol. s r. o. rozhodl, že mez přiměřenosti byla s ohledem na délku zajištění překročena, a v březnu 2008 bylo zajištění finančních prostředků obou stěžovatelek zrušeno.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud se zaměřil na otázku splnění šestiměsíční lhůty k podání stížnosti tou kterou stěžovatelkou. Připomněl, že šestiměsíční lhůta počíná běžet dnem, kdy je poslední vnitrostátní rozhodnutí ve věci doručeno stěžovateli nebo jeho právnímu zástupci, není-li rozhodnutí vyhlášováno veřejně. V tomto případě tedy lhůta začala plynout dne 16. března 2006 a její konec připadl na 16. září 2006.

---

²² O pěti dalších souvisejících stížnostech obou stěžovatelek Soud rozhodl jednak rozsudkem ze dne 21. října 2010 (*Benet Czech, spol. s r. o.*, č. 31555/05, o němž je referováno v pododdílu 1.1.1.), jednak rozsudkem ze dne 24. února 2011 (*BENet Praha, spol. s r. o.*, č. 33908/04, 7937/05, 25249/05, 29402/05 a 33571/06).

Stěžovatelky přitom první dopis ve věci stížnosti (datované dne 16. září 2006, což byla sobota) zaslaly Soudu faxem až dne 18. září 2006. Až toto pozdější datum Soud uznal jako datum podání stížnosti.

Soud zároveň podotkl, že je zde namíste postupovat dle pravidel a zásad samotné Úmluvy, nikoli práva jednotlivých členských států. Soud proto odmítl uplatnit v českém právu obvyklou zásadu, podle které se lhůta prodlužuje na nejbližší následující pracovní den, případně-li její konec na den volna.

Při absenci jiných mimořádných okolností Soud uzavřel, že stížnosti byly podány opožděně, protože bylo třeba je prohlásit za nepřijatelné.

Rozhodnutí ze dne 11. května 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 14728/04 – Věra Skoupá proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že stížnost vznesená na poli článku 1 Protokolu č. 1 týkající se řízení o zrušení práva společného nájmu družstevního bytu, v němž bylo toto právo přiznáno výlučně jejímu bývalému manželovi, je nepřijatelná pro nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatelka podala v září 1995 po rozvodu svého manželství k Obvodnímu soudu pro Prahu 10 žalobu o zrušení společného práva nájmu družstevního bytu. Obvodní soud nejprve opakovaně rozsudky z dubna 1996 a února 1998 rozhodl ve prospěch stěžovatelky, když jako jediného oprávněného uživatele bytu a člena družstva určil ji. Řízení však nakonec skončilo pravomocným rozsudkem Městského soudu v Praze z října 2001, který opakovaně zvrátil rozsudky prvoinstančního soudu a rozhodl ve prospěch bývalého manžela stěžovatelky. Stěžovatelka se neúspěšně bránila dovoláním i ústavní stížností.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud se zabýval námitkou stěžovatelky, že byla zcela zbavena svého bytu, aniž by jí za to byla poskytnuta náhrada, a tím bylo zasaženo do jejích majetkových práv na poli článku 1 Protokolu č. 1.

Soud předně usoudil, že nájemní právo k družstevnímu bytu představuje „majetek“ ve smyslu článku 1 Protokolu 1, neboť členství v bytovém družstvu zahrnuje určitá práva majetkové povahy. Vyhověl však námitce vlády, která upozorňovala na nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy. Podle relevantních ustanovení občanského zákoníku i ustálené rozhodovací praxe českých soudů totiž hodnota společného členského podílu manželů v bytovém družstvu zůstává – i po rozhodnutí o zániku společného členství manželů v družstvu – součástí tehdy bezpodílového spoluvlastnictví manželů. Žaloba o zrušení společného práva nájmu družstevního bytu směřuje toliko k určení, který z rozvedených manželů bude nadále nájemcem bytu a výlučným členem družstva. Své části v podílu se měla stěžovatelka domáhat prostřednictvím žaloby o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví, popřípadě žaloby na vyplacení poloviny hodnoty členského podílu podle občanského zákoníku. Stěžovatelka však tyto vnitrostátní právní prostředky nápravy, jejichž účinnost před Soudem náležitě nezpochybnila, nevyužila, a její stížnost byla proto prohlášena za nepřijatelnou.

Rozhodnutí ze dne 24. srpna 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 3673/03 – Fred Steiniger a Michael Steiniger proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že právo stěžovatelů na spravedlivý proces (článek 6 Úmluvy) nebylo porušeno v žádném z jeho aspektů, a stížnost zamítl jako nepřijatelnou pro zjevnou neopodstatněnost.

(i) Okolnosti případu

Porušení článku 6 Úmluvy se měl podle stěžovatelů dopustit v první řadě Okresní soud v Sokolově, a to tím, že konal jednání a ve věci zároveň rozhodl i přesto, že právní zástupce stěžovatelů včas požádal z důvodu nemoci o odročení jednání.

Stěžovatelé tvrdili, že jejich právo na spravedlivý proces porušil též Ústavní soud, který jejich ústavní stížnost odmítl jako podanou neoprávněnou osobou. Ústavní stížnost byla jménem stěžovatelů podána v říjnu 2001 jejich (údajným) právním zástupcem, přiložené plné moci však podle soudce zpravodaje dostatečným způsobem nedokládaly oprávnění advokáta jednat jménem stěžovatelů před Ústavním soudem. Na základě výzvy předložil právní zástupce notářsky ověřené kopie plných mocí z ledna a února 2002. Podle Ústavního soudu však z toho bylo patrné, „že v době podání ústavní stížnosti nebyl jmenovaný advokát oprávněn stěžovatele zastupovat, a proto nemohl jejich jménem podat ústavní stížnost“.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

a) K námitce týkající se řízení před okresním soudem

Soud poznamenal, že důvodem neúčasti právního zástupce stěžovatelů na jediném jednání před soudem prvního stupně byla nedostatečnost jím předložené písemné omluvy, na kterou poukazovala vláda. Přihlédl také k tomu, že stěžovatelé poté podali proti vydanému rozsudku odvolání, v němž mohli uplatnit veškeré argumenty, které považovali za relevantní a které nemohli uplatnit na jednání před okresním soudem. Kromě toho, nic nesvědčí o tom, že by neúčast právního zástupce na jednání nějak konkrétně zasáhla do práva stěžovatelů na spravedlivý proces nebo že by jiné procesní záruky článku 6 nebyly v průběhu dokazování respektovány.

b) K námitce týkající se řízení před Ústavním soudem

Podobně jako vláda si Soud zkraje povšiml, že původně předložené plné moci budí podezření, že jde pouze o dodatečně upravované plné moci pro řízení před obecnými soudy. Když pak byly Ústavnímu soudu předloženy zcela nové plné moci vydané několik měsíců po podání ústavní stížnosti, nebylo lze mu podle Soudu vyčítat, že měl za to, že stěžovatelům se nepodařilo rozptýlit jeho pochybnosti o tom, zda byli právně zastoupeni již v době podání ústavní stížnosti. Vzhledem k tomu, že dotýčný advokát měl být obeznámen s procesními požadavky vyplývajícími ze zákona o Ústavním soudu a že mu Ústavní soud nabídl možnost odstranit vady původního podání, nelze břemeno uvalené na stěžovatele považovat za nepřiměřené. Na druhou stranu nejsou žádné pochybnosti o tom, že postup Ústavního soudu byl veden zásadami právní jistoty a řádného výkonu soudnictví. Daná situace tudíž vyplynula z nedostatku pečlivosti na straně stěžovatelů, které bylo možné se vyhnout, nikoli z přehnaného formalismu Ústavního soudu. Stěžovatelé podle Soudu neučinili vše, co od nich bylo rozumné očekávat, aby vyhověli formálním nárokům na ústavní stížnost, a sami se tak připravili o přístup k (Ústavnímu) soudu.

c) Jiné otázky

Stěžovatelé rovněž zpochybňovali právní hodnocení skutkových okolností jejich případu v rozhodnutí Nejvyššího soudu v jejich věci. Také tuto námitku Soud v souladu se svou ustálenou judikaturou zamítl jako zjevně neopodstatněnou, tentokrát bez toho, aby se k této části stížnosti musela vyjadřovat vláda.

Pro případ úspěchu v řízení před Soudem požadovali stěžovatelé přiznání spravedlivého zadostiučinění v celkové výši 12 milionů korun.

Rozhodnutí ze dne 7. září 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 32384/05 – František Matoušek proti České republice

Senát páté sekce Soudu jednomyslně prohlásil za nepřijatelnou stížnost namítající především porušení práva na přístup k soudu ve smyslu článku 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech, k němuž mělo dojít výkladem ustanovení o lhůtě pro podání žaloby.

(i) Okolnosti případu

Poté, co v červnu 2001 Vrchní soud v Praze zrušil rozhodnutí z let 1990 a 1991 o propuštění stěžovatele ze služebního poměru u Sboru národní bezpečnosti, ministr vnitra v srpnu 2001 a v březnu 2002 znovu ukončil stěžovatelův služební poměr k roku 1991. Stěžovatel, který se domníval, že se tu použije ustanovení § 250b občanského soudního řádu o dvouměsíční lhůtě, podal v květnu 2002 proti poslednímu rozhodnutí ve věci správní žalobu. Nejvyšší správní soud však v květnu 2004 žalobu odmítl pro opožděnost s odkazem na § 137 zákona o služebním poměru příslušníků Policie České republiky.²³ Ten sice stanoví lhůtu třiceti dnů výslovně jen pro některé případy rozhodnutí podle tohoto zákona, logicky je však třeba tuto lhůtu vztáhnout i na jiná rozhodnutí vydaná na základě uvedeného zákona. Ústavní soud v květnu 2005 odmítl stěžovatelovu stížnost pro zjevnou neopodstatněnost, když neuznal argument, že Nejvyšší správní soud v jiné věci postupoval odlišně.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel zejména ve světle práva na spravedlivý proces napadal výklad zákona o služebním poměru příslušníků Policie, který zvolil Nejvyšší správní soud při odmítnutí jeho žaloby.

Soud poznamenal, že článek 6 odst. 1 Úmluvy se na projednávanou věc vztahuje, což účastníci nepopírali. Dále uvedl, že výklad vnitrostátního práva, včetně procesních pravidel, přísluší v první řadě vnitrostátním orgánům, hlavně soudům. Úprava formálních náležitostí a lhůt pro podání opravného prostředku sleduje legitimní cíl, jímž je zajištění řádného výkonu soudnictví a právní jistoty.

Výklad dosahu sporného ustanovení zákona o služebním poměru příslušníků Policie příslušel Nejvyššímu správnímu soudu, který dostatečně jasně vyložil důvody, které ho vedly k závěru, že žalobu bylo třeba podat ve lhůtě třiceti dnů. Vláda také poukázala na skutečnost, že stejný výklad byl obsažen v jiném rozhodnutí, které dříve vydal vrchní soud; přestože v jiném případě Nejvyšší správní soud zvolil přístup odlišný, neustálená judikatura tehdy procházela stádiem stabilizace. Nadto byla lhůta třiceti dnů dostatečná pro podání žaloby; stěžovatel, který měl právnické vzdělání, se navíc rozhodl obejít bez pomoci advokáta. Soud dospěl k závěru, že Nejvyšší správní soud nepřekročil meze rozumného výkladu použitelného ustanovení právního předpisu a nelze jeho postup označit za svévolný.

Dané omezení práva na přístup k soudu dodrželo zásadu proporcionality a stížnost je tedy zjevně neopodstatněná, přičemž ani ostatní námítky stěžovatele Soud neakceptoval.

Rozhodnutí ze dne 21. září 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 11997/05 – Lesní společnost Přimda, a. s. proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že stížnost vznesená na poli článku 1 Protokolu č. 1, v níž je namítáno porušení majetkových práv zbavením vlastnictví bez náhrady, k němuž mělo dojít tím, že stát v roce 1992 v rámci kuponové privatizace vložil do základního jmění stěžovatelké společnosti nemovitosti, které byly ve vlastnictví třetího subjektu, jemuž je stěžovatelka byla povinna později vydat, je předčasná, a tudíž nepřijatelná pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

(i) Okolnosti případu

V dubnu 1992 vláda schválila privatizační projekt Západočeských státních lesů Plzeň, s. p., na základě kterého byla založena mj. i stěžovatelská společnost. Do jejího základního jmění byl vložen majetek určený k privatizaci, včetně budovy č. p. 213 a jejich přístaveb v katastrálním území Přimda. Vlastnictví stěžovatelky k těmto nemovitostem bylo zapsáno do katastru nemovitostí.

V prosinci 1995 podala obec Přimda žalobu na určení vlastnictví k výše uvedeným nemovitostem s argumentací, že tyto nemovitosti byly převedeny do jejího vlastnictví zákonem o

---

²³ Zákon č. 186/1992 Sb.

přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí.²⁴ V srpnu 2002 sou-
dy pravomocně rozhodly, že nemovitosti jsou vlastnictvím žalobkyně. Stěžovatelská společ-
nost se následně obrátila na Nejvyšší a Ústavní soud, ani u jednoho však neuspěla.

V srpnu 2005 podala stěžovatelka proti Ministerstvu financí žalobu na náhradu škody ve výši
ceny nemovitostí, které byla nucena vydat obci (později městu) Přimda, nákladů na jejich
údržbu a nákladů na právní zastoupení v řízení o určení vlastnictví k nemovitostem. Řízení
bylo podle povahy nároků rozděleno na dvě samostatná řízení. V době rozhodování Soudu
řízení doposud neskončila.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud k námitce vlády podepřené odkazy na vnitrostátní judikaturu soudů, včetně Ústavního
soudu, že v daném případě může být dána toliko občanskoprávní odpovědnost státu, po-
znamenal, že není jeho úlohou určit, které zákonné ustanovení má být v jednotlivém případě
použito, jelikož tento úkol přísluší vnitrostátním soudům. V projednávaném případě stěžova-
telka svůj nárok podpůrně podložila též odkazy na občanskoprávní odpovědnost státu, proto
vnitrostátní soudy budou posuzovat i tuto alternativu. Do doby, než řízení skončí, tak není
podle názoru Soudu možné určit, jak velkou stěžovatelka utrpěla ztrátu, pakliže vůbec něja-
kou utrpěla.

Soud dále konstatoval, že stěžovatelka nepředložila žádný relevantní argument, pro který by
bylo možné probíhající řízení považovat za neúčinná. Soud podotkl, že řízení sice trvají již
čtyři a půl roku, avšak to samo o sobě nemůže odůvodnit závěr, že jsou neúčinná. Stěžova-
telka navíc má k dispozici účinný prostředek nápravy proti případným průtahům v řízení.

Jelikož tedy řízení o náhradě škody, která je nutné považovat za účinné prostředky nápravy,
stále probíhají, Soud nemůže zaujmout stanovisko, zda stěžovatelka obdrží náhradu, která
bude dostatečná ve světle článku 1 Protokolu č. 1. Soud proto uzavřel, že stěžovatelka ne-
vyčerpala vnitrostátní prostředky nápravy a její stížnost je z tohoto důvodu nepřijatelná.

Rozhodnutí ze dne 5. října 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 7022/06 – Albert Žirovnický proti České republice

Senát páté sekce Soudu jednomyslně prohlásil za nepřijatelnou stížnost namítající přede-
vším porušení práva na respektování soukromého života ve smyslu článku 8 Úmluvy.²⁵

(i) Okolnosti případu

V rámci vyšetřování trestného činu vraždy bylo v prosinci roku 2000 k žádosti policie měst-
ským soudem povoleno pořizování zvukových a obrazových záznamů v objektu, ve kterém
dlouhodobě pobývali stěžovatel a jeho manželka, oba podezřelí z účasti na vraždě. Dům
nacházející se v obci Rymaň, okres Praha-západ, ve kterém měly být zvukové a obrazové
záznamy pořizeny, byl jak v žádosti policie, tak v rozhodnutí soudu označen pod č. p. 0512.
V březnu 2001 vydal obvodní soud na návrh státního zástupce příkaz k domovní prohlídce, a
to opět v domě s uvedeným č. p. 0512. Následně provedla policie domovní prohlídku v do-
mě, ve kterém se stěžovatel i jeho manželka nacházeli. Ve skutečnosti se však jednalo o
objekt č. p. 662, který na dříve zmíněný objekt těsně přiléhal, přičemž oba stály na stejném
pozemku. Chybné označení zjistila policie až při provádění domovní prohlídky. Stěžovatel i
jeho manželka byli při prohlídce zadrženi. V březnu 2002 byl stěžovatel za trestný čin vraždy
odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 16 let.

Stěžovatel na vnitrostátní úrovni napadal mj. zákonnost domovní prohlídky i odposlechů, a to
s ohledem na záměnu v označení budovy, k níž při povolování těchto opatření došlo. Měst-
ský soud v Praze sice chybu připustil a také z toho důvodu výsledky domovní prohlídky a

---

²⁴ Zákon č. 172/1991 Sb.

²⁵ Soud tak ukončil řízení proti v pořadí třetí stížnosti tohoto stěžovatele, která byla vládě České republiky
oznámena (stížnost č. 46170/99 byla prohlášena za nepřijatelnou dne 6. ledna 2004 a stížnosti č. 23661/03
Soud zčásti vyhověl rozsudkem ze dne 30. září 2010).

zčásti ani odposlechů nezahrnul mezi použité důkazy, ale podobně jako později další nadřízené soudy poznamenal, že tato chyba nic nemění na tom, že příkaz k domovní prohlídce jasně vymezoval, že prohlídka má být provedena v prostorách obývaných stěžovatelem a jeho manželkou. Nesprávnost tedy byla pouze formální.

Stěžovatel neuspěl ani se žalobou na ochranu osobnosti, kterou se na státu domáhal řádově desítek milionů Kč.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel s poukazem na chybné označení objektu, v němž byla provedena domovní prohlídka a instalován odposlech, tvrdil, že došlo k porušení jeho práva na soukromý život zaručeného v článku 8 Úmluvy. Dále namítal porušení svého práva na prostředek nápravy ve smyslu článku 13 Úmluvy.

Soud na poli článku 8 Úmluvy připustil, že audiovizuální sledování a domovní prohlídka představovaly zásah do práva na respektování soukromého života a obydlí stěžovatele. Souhlasil však s vládou v tom, že stěžovatel sám nijak nezpochybil dostupnost a předvídatelnost relevantní právní úpravy a pouze napadal chybu v identifikaci dotyčného objektu. Tato identifikace v soudních rozhodnutích však nebyla podle Soudu natolik nepřesná nebo nedostatečná, aby způsobovala nezákonnost následujícího postupu orgánů činných v trestním řízení. Podle Soudu z rozhodnutí zjevně vyplýval záměr provést předmětné úkony v prostorách obývaných stěžovatelem a jeho manželkou. Zásah do práv stěžovatele na respektování soukromého života a obydlí tak byl podle Soudu v souladu s požadavky zákonitosti. Současně byl nezbytný v demokratické společnosti, a to i ve světle účinnosti poskytované soudní ochrany, když opatření bylo nařízeno soudem a stěžovatel je mohl u soudu také napadat. Námitka opírající se o článek 8 Úmluvy byla tudíž zjevně neopodstatněná.

Soud dále s odkazem na svoji judikaturu poznamenal, že článek 13 Úmluvy zaručuje právo na vnitrostátní prostředek nápravy hajitelného tvrzení o porušení Úmluvy. S ohledem na svůj závěr o zjevné neopodstatněnosti stížnosti vznesené na poli článku 8 Úmluvy však dovedl, že stěžovatel hajitelné tvrzení neuplatnil. Tato část stížnosti byla tedy neslučitelná s Úmluvou *ratione materiae*.

Rozhodnutí ze dne 9. listopadu 2010 ve věci č. 12045/05 – Martin Vlček proti České republice

Senát páté sekce Soudu rozhodl jednomyslně o vyškrtnutí stížnosti ze seznamu případů co do námítky týkající se článku 5 odst. 4 Úmluvy a ve zbytku prohlásil stížnost za nepřijatelnou.

(i) Okolnosti případu

V lednu roku 2004 bylo proti stěžovateli zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu. Dne 12. února 2004 byl stěžovatel zadržen a na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 14. února 2004 byl vzat do vazby z důvodů dle § 67 písm. a) a b) trestního řádu. Proti tomuto usnesení podal stěžovatel přímo do protokolu stížnost. Stížnost stěžovatele proti usnesení o vzetí do vazby zamítl Městský soud v Praze dne 17. března 2004 jako nedůvodnou. Stěžovatel se následně domáhal přezkumu postupu vyšetřovatele, v němž však státní zástupce pochybení neshledal. Stěžovatel podal rovněž dvě ústavní stížnosti mj. proti zmíněným usnesením obvodního a městského soudu. V červnu 2004 byl stěžovatel propuštěn z vazby na svobodu. Počínaje dnem jeho zadržení bylo stěžovateli (stejně jako ostatním spoluobviněným), odepřeno nahlédnout do části spisu přičemž toto bylo umožněno až dne 18. června 2004.

V říjnu 2005 byli stěžovatel a další čtyři spoluobvinění obžalováni z trestného činu podvodu a v případě stěžovatele i z trestných činů padělání a pozměňování peněz. Řízení podle všeho nadále probíhá před Městským soudem v Praze.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel poukazoval na porušení práva na spravedlivý proces zaručeného článkem 6 Úmluvy samostatně, jakož i v kombinaci s články 13 (právo na účinný právní prostředek nápravy) a 14 (zákaz diskriminace) Úmluvy.

Při oznámení stížnosti Soud položil vládě otázku na poli článku 5 odst. 4 Úmluvy, zda byla v řízení o přezkoumání zákonnosti vazby stěžovatele respektována zásada rovnosti zbraní s ohledem na to, že byl stěžovateli odepřen přístup k vyšetřovacímu spisu. Vláda upozornila na to, že tento problém vůbec nebyl ve stížnosti nastolen, stěžovatel naopak výslovně uvedl, že záležitosti týkající se jeho vazby předmětem této stížnosti nejsou a hodlá je učinit předmětem stížnosti jiné.

Soud na tuto námitku vlády nakonec přistoupil, když potvrdil, že stěžovatel podal rovněž stížnost č. 21813/05, v níž se zabýval údajným porušením článku 5 odst. 4 Úmluvy. V této části proto Soud rozhodl o vyškrtnutí stížnosti ze seznamu případů. Ve zbytku, tedy ohledně námitek porušení článků 6, 13 a 14 Úmluvy, Soud zdůraznil, že řízení před vnitrostátním soudem stále probíhá a prohlásil proto stížnost za nepřijatelnou pro předčasnost.

Rozhodnutí ze dne 16. listopadu 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 37330/05 – Lubomír Kropáček proti České republice

Senát páté sekce prohlásil jednomyslně za nepřijatelnou stížnost týkající se práva na rodinný život (článek 8 Úmluvy), práva na spravedlivý proces (článek 6 Úmluvy) a zákazu diskriminace (článek 14 úmluvy), a to zčásti pro zjevnou neopodstatněnost a zčásti pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

(i) Okolnosti případu

V březnu 2001 se stěžovateli z nemanželského vztahu narodila dcera. Rodiče dítěte se rozešli ještě před jeho narozením. Rozsudkem Okresního soudu v Blansku z listopadu 2001 bylo dítě svěřeno do péče matky, přičemž byl zároveň upraven rozsah jeho styku se stěžovatelem na dvě hodiny za čtrnáct dní. V lednu 2002 podala matka návrh na omezení styku stěžovatele s dítětem. Stěžovatel podal v dubnu 2002 návrh na výkon rozhodnutí s tím, že mu matka styk neumožňuje. V srpnu a v září 2002 potom sdělil okresnímu soudu, že mu matka dítěte opakovaně bránila ve styku. Ve znaleckém posudku z oboru psychologie z listopadu 2002 znalec uvedl, že dítě má ze stěžovatele fobický strach; vzhledem k nízkému věku dítěte posoudil jako nemožné vysvětlit dítěti situaci verbálně a doporučil rodičům klidové období, po které by se stěžovatel s dítětem nestýkal, a až poté si začal pozvolna vytvářet s dítětem vztah. V březnu 2003 okresní soud zrušil část rozsudku z listopadu 2001 týkající se úpravy styku stěžovatele s dítětem s tím, že rodičům doporučil, aby uzavřeli dohodu navrženou znalcem. V květnu a listopadu 2003 podal stěžovatel opakovaně návrh na výkon rozhodnutí. Krajský soud v Brně následně v únoru 2004 s odvoláním na absenci uzavření předmětné dohody mezi rodiči zrušil rozsudek z března 2003. Se souhlasem rodičů a za podpory opatrovníka dítěte se styk následně odehrával dvakrát měsíčně ve specializovaném zařízení. Rozsudkem z března 2005 okresní soud změnil rozsudek z listopadu 2001 tak, že nově upravil rozsah styku stěžovatele s dítětem a určil, že styk se bude odehrávat jednou týdně v zařízení za přítomnosti matky dítěte. V červenci 2006 nechal okresní soud vyhotovit nový znalecký posudek z oboru pedopsychologie. Rozsudkem z dubna 2007, ve kterém se okresní soud odvolal zejména na závěry znalce, byl znovu upraven styk stěžovatele s dítětem na jednu hodinu za čtrnáct dní v přítomnosti matky. V listopadu 2008 byl krajským soudem potvrzen rozsudek okresního soudu z dubna 2007 s tím, že styk stěžovatele s dítětem se bude odehrávat v bydlišti matky.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K námitce stěžovatele o porušení jeho práva na rodinný život Soud uvedl, že právo styku bylo vymezeno v situaci, kdy nezletilé dceři stěžovatele bylo osm měsíců a stěžovatele neznala, neboť tento s ní nikdy ve společné domácnosti nežil. Když se záhy objevily potíže,

reagovaly úřady velmi rychle. Matka byla vyzvána ke spolupráci, do věci se vložil opatrovník a byl vypracován znalecký posudek. Z něj vyplynula mj. nezbytnost přípravné terapie. V době, kdy se díky úspěšné realizaci styků ve specializovaném centru jeho vztah s dítětem normalizoval, přestal stěžovatel spolupracovat, čímž situaci značně sám zkomplikoval. Vznášel navíc požadavky na styk bez přítomnosti odborníka, ačkoli na to dítě podle názoru znalců nebylo připraveno. Soud poznamenal, že ke zhoršení vztahů s dítětem přispělo samotné chování stěžovatele. Ze zjištěných skutečností dovedl, že vnitrostátní orgány učinily určitá opatření ke zlepšení vztahu stěžovatele s dítětem, avšak vzhledem k nízkému věku dítěte a s ohledem na jeho zájem nemohly využít přísnějších donucujících prostředků. Udělaly vše, co od nich bylo rozumné očekávat, aby nastolily spravedlivou rovnováhu mezi zájmy nezletilého dítěte a ostatních zúčastněných osob. Stížnost byla proto na poli článku 8 Úmluvy prohlášena za zjevně neopodstatněnou.

Zbývající námitky na poli článků 6 a 14 Úmluvy týkající se délky řízení a tvrzené diskriminace Soud odmítl v prvním případě pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy a ve druhém případě pro zjevnou neopodstatněnost.

Rozhodnutí ze dne 30. listopadu 2010 ve věci č. 12720/06 – David Zapletal proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že stížnost je v části, v níž je namítáno porušení majetkových práv nadměrným hlukem produkovaným továrnou postavenou v těsné blízkosti stěžovatelova rodinného domu, nepřijatelná pro zjevnou neopodstatněnost a v části, v níž je namítáno porušení práva na přístup k soudu a účinný prostředek nápravy z důvodu zamítnutí stěžovatelovy správní žaloby proti kolaudačnímu rozhodnutí dané továrny pro chybějící aktivní legitimaci k jejímu podání, nepřijatelná pro neslučitelnost *ratione materiae* s ustanoveními Úmluvy.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatel koupil v srpnu 1999 stavební pozemek v Úvalech u Prahy, na kterém v období od února 2000 do května 2001 vybudoval rodinný dům. Již v červenci 1999 bylo v územním řízení, kterého se účastnila i předchozí majitelka stěžovatelova pozemku, rozhodnuto, že v těsném sousedství bude postaven „Výrobní závod ESSA Czech – Úvaly“, ve kterém budou lisovány automobilové díly. V září 1999 bylo na výstavbu továrny vydáno stavební povolení.

V průběhu let 2000 a 2001 proběhla na základě stížností majitelů přilehlých domů měření hluku při zkušebním provozu továrny, která odhalila překročení hygienických limitů o 2 až 4 dB(A). V říjnu 2001 stavební úřad užívání stavby povolil, jelikož byla přijata protihluková opatření a okresní hygienik po inspekci na místě vyslovil s výhradou dodržení určitých podmínek s provozem továrny souhlas.

V listopadu 2001 podal stěžovatel proti kolaudačnímu rozhodnutí žalobu, v níž namítal zejména, že nebyla vypracována studie dopadu stavby na životní prostředí EIA a navíc skutečně použitá technologie neodpovídá té, která byla schválena ve stavebním řízení, a je zdrojem zvýšeného hluku. Krajský soud v Praze řízení o žalobě v červnu 2002 zastavil, jelikož jí bylo napadeno prvoinstanční správní rozhodnutí a stěžovatel nadto k jejímu podání nebyl oprávněn, jelikož nebyl účastníkem kolaudačního řízení. Ústavní soud v září 2005 ústavní stížnost stěžovatele odmítl pro zjevnou neopodstatněnost.

V lednu 2005 veřejný ochránce práv ve své závěrečné zprávě o šetření konstatoval, že záměr výstavby výrobního závodu nebyl stavebním úřadem od počátku zhodnocen ve všech souvislostech, a to zejména z hlediska jeho dopadu na okolí a životní prostředí. Jelikož výrobní závod nelze považovat za „nerušící výrobu“, je jeho umístění v těsné blízkosti obytné zástavby koncepčně nevhodné a stavební úřad tak selhal při naplňování svých zákonných povinností. Podle veřejného ochránce práv se však jedná o soukromoprávní spor, který je třeba řešit, byť za aktivní účasti města Úvaly, prostředky soukromého práva.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel poukazoval na porušení článku 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy, tedy práva na přístup k soudu a práva na účinný prostředek nápravy a článku 1 Protokolu č. 1, tedy práva na pokojné užívání majetku.

a) K tvrzenému porušení článku 1 Protokolu č. 1

K námitce porušení majetkových práv Soud v první řadě konstatoval, že úřady se po celou dobu schvalování výstavby výrobního závodu otázkou jeho hlučnosti zabývaly. Hygienická stanice stanovila pro jeho provoz řadu podmínek, které byly následně převzaty do kolaudačního rozhodnutí. V průběhu roku 2001 bylo navíc realizováno několik protihlukových opatření, po jejichž provedení hygienik shledal, že zákonné hlukové limity nejsou překračovány. Soud poznamenal, že se stěžovatel, pakliže tuto situaci nepovažoval za dostatečnou, mohl obrátit na hygienickou stanici s návrhem na provedení kontroly či na soud se žalobou podle § 127 občanského zákoníku a domoci se tak přijetí dalších opatření. V řízení před Soudem nicméně nedoložil žádný dokument svědčící o tom, že jsou hlukové hygienické limity překračovány.

Soud dále uvedl, že stěžovatel nijak nedoložil svá tvrzení o zhoršení svého zdravotního stavu a nadto se žalobou podle § 127 občanského zákoníku mohl domoci snížení hlukové zátěže, pakliže by soudy shledaly, že hluk, který je s provozem továrny spjat, je s ohledem na místní poměry nepřiměřený, i když zákonné limity nepřekračuje.

Závěrem Soud poznamenal, že stěžovatel nijak nedoložil, že se marně snažil svůj dům prodat, a jeho tvrzení o poklesu ceny jeho nemovitostí je tak čistě spekulativní. Z judikatury Nejvyššího soudu navíc vyplývá, že stěžovatel se mohl žalobou na náhradu škody domoci vyrovnání případného poklesu ceny.

Stížnost na porušení práva na pokojné užívání majetku proto Soud prohlásil za nepřijatelnou pro zjevnou neopodstatněnost.

b) K tvrzenému porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy

K námitce stěžovatele ohledně odepření práva na přístup k soudu Soud v první řadě konstatoval, že podmínky výstavby a provozu výrobního závodu byly stanoveny v územním a stavebním řízení, zatímco v kolaudačním řízení již bylo pouze ověřováno, zda stanovené podmínky byly splněny. Stěžovatel v řízení nijak neprokázal, že po vydání kolaudačního rozhodnutí byla úroveň hluku tak vysoká, že by znamenala zásah do jeho práv – všechna měření, která prokázala překročení hlukových limitů, byla uskutečněna před vydáním kolaudačního rozhodnutí. V kolaudačním řízení ani v následném soudním řízení se stěžovatel navíc nemohl domoci, na rozdíl od žalob podle § 127 či 420a občanského zákoníku, náhrady eventuálně způsobené škody. Výsledek těchto řízení tak nebyl přímo určující pro stěžovatelova občanská práva. Soud proto uzavřel, že článek 6 odst. 1 Úmluvy není v daném případě použitelný.

c) K tvrzenému porušení článku 13 Úmluvy

Na závěr Soud uvedl, že ani článek 13 Úmluvy není za dané situace použitelný, jelikož stěžovatel neprokázal, že by měl alespoň hájitelné tvrzení porušení svých majetkových práv.

Rozhodnutí ze dne 7. prosince 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 43905/04 – *Barbora Haškovcová a Tereza Věříšová proti České republice*

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že stížnost namítající porušení majetkových práv, ke kterému mělo dojít tím, že byl stěžovatelkám s odstupem deseti let odebrán bez náhrady majetek několikamilionové hodnoty, který nabyly v souladu s právními předpisy a v dobré víře a který osobními pracemi i vlastními finančními zdroji zhodnotily, je nepřijatelná pro zjevnou neopodstatněnost.

(i) Okolnosti případu

V říjnu 1992 stěžovatelky nabyly dohodou podle zákona o mimosoudních rehabilitacích každá 1/16 domu v Praze. Zbývající část nemovitosti nabyly jejich otec. Po jeho smrti v říjnu 1993 stěžovatelky vlastnily každá 1/2 předmětného domu.

V červenci 1994 zrušil Ústavní soud nálezem publikovaným pod č. 164/1994 Sb. podmínku trvalého pobytu pro osoby oprávněné v restituci. Následně v říjnu 1995 strýc stěžovatelek proti nim podal žalobu na vydání 7/16 předmětného domu. V dubnu 2002 Městský soud v Praze potvrdil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2, kterým tento soud žalobě vyhověl a rozhodl, že stěžovatelky jsou povinny svému strýci vydat každá 3/16 předmětné nemovitosti.

Dovolání stěžovatelek Nejvyšší soud v listopadu 2003 odmítl, jelikož napadené rozhodnutí nemělo po právní stránce zásadní význam. Stěžovatelky neuspěly ani u Ústavního soudu, který jejich ústavní stížnost v květnu 2004 odmítl pro zjevnou neopodstatněnost. Ústavní soud připomněl, že oprávněné osoby nabyly restituovaného majetku s rizikem, že jejich nároky budou následně sníženy o nároky dosud neuspokojených oprávněných osob. Tento postup zákonodárce byl podle Ústavního soudu v souladu s účelem a smyslem zákona o mimosoudních rehabilitacích umožnit všem oprávněným osobám uspokojení restitučních nároků v rozsahu, který jim dle zákona přísluší. Na závěr Ústavní soud poznamenal, že stěžovatelky neuplatnily vůči strýci vzájemný nárok na náhradu rozdílu mezi cenou původní věci vydané jejich otci a cenou této věci, kterou byly nuceny vydat strýci, proto nemohl být předmětem rozhodování příslušných soudů a následně ani soudu Ústavního. Jejich tvrzení o tom, že žalobce na jejich úkor získal určitý majetkový prospěch, je tak pouze hypotetické.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud dospěl k závěru, že vzhledem k tomu, že zákon o mimosoudních rehabilitacích měl za cíl pouze zmírnit některé minulé křivdy a stěžovatelkám byla ponechána polovina jejich nemovitostí, byla zachována spravedlivá rovnováha mezi ochranou jejich majetkových práv a veřejným zájmem. Soud připustil, že zákonodárce po zásahu Ústavního soudu nestanovil žádnou lhůtu, ve které se osoby, jež dříve nesplňovaly podmínku trvalého pobytu, mohly domáhat na ostatních v restituci oprávněných osobách vydání svého podílu, avšak jelikož v daném případě strýc stěžovatelek podal žalobu několik málo měsíců po vydání zrušovacího nálezu Ústavního soudu, nebyly stěžovatelky vystaveny dlouhotrvající nejistotě. Jejich stížnost proto z výše uvedených důvodů a s přihlédnutím k rozsahu prostoru pro volné uvážení, kterého stát v dané oblasti požívá, prohlásil za zjevně neopodstatněnou.

Rozhodnutí ze dne 14. prosince 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 24880/05 – Ladislav Holub proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že stížnost na porušení zásady kontradiktornosti v řízení před Ústavním soudem je namíste prohlásit za nepřijatelnou na základě nového kritéria přijatelnosti zavedeného s účinností od 1. června 2010 Protokolem č. 14 o ochraně lidských práv a základních svobod, které vychází ze zásady *de minimis non curat praetor*.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatel namítal, že jeho ústavní stížnost byla Ústavním soudem odmítnuta v roce 2005 beztoho, aby mu byla zaslána pro informaci a k případnému komentáři vyjádření ostatních účastníků řízení k ústavní stížnosti (konkrétně vyjádření obecných soudů, jejichž rozhodnutí byla ústavní stížností napadena).

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel poukazoval na porušení zásady kontradiktornosti, která je součástí práva na spravedlivé projednání věci ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. Soud v minulosti opakova-

ně²⁶ dospěl k závěru, že za dané situace má být v zásadě ponecháno na zvážení stěžovatele, zda vyjádření ostatních účastníků řízení vyžadují komentář z jeho strany.

Vláda se snažila přesvědčit Soud především o tom, že jeho chápání zásady kontradiktornosti v podobných případech je příliš absolutistické a že nelze zcela odhlížet od toho, zda postup Ústavního soudu (či kteréhokoli jiného soudu ve srovnatelné situaci) ve skutečnosti znamenal pro stěžovatele nějakou reálnou újmu na procesních právech.

Soud se však v rámci zkoumání přijatelnosti stížnosti rozhodl ověřit splnění podmínek pro její zamítnutí na základě nového článku 35 odst. 3 písm. b) Úmluvy, který mu umožňuje prohlásit za nepřijatelnou každou stížnost za situace, kdy „*stěžovatel neutrpěl podstatnou újmu, ledaže dodržování lidských práv zaručených v Úmluvě a v jejích Protokolech vyžaduje přezkoumání odůvodněnosti stížnosti, přičemž z tohoto důvodu nemůže být odmítnut žádný případ, který nebyl řádně posouzen vnitrostátním soudem*“.

Soud tedy oba případy hodnotil ve třech rovinách zmíněných v citovaném ustanovení:

a) Absence podstatné újmy

V prvních rozhodnutích aplikujících nové kritérium přijatelnosti měl Soud tendenci zohledňovat především to, o co stěžovateli šlo v řízení na vnitrostátní úrovni (např. nejde-li o bagatelní majetkový spor), přičemž připouštěl, že i v těchto případech může být řešena nějaká principiální věc, která má pro stěžovatele svůj význam v jiné rovině než čistě finanční.

Vládě se nicméně ve věci *Holub* podařilo Soud přesvědčit, že v daném případě by se neměl zabývat hodnotou předmětu vnitrostátního řízení před obecnými soudy (která nebyla nijak zanedbatelná), ale tím, jakou újmu stěžovatel utrpěl v důsledku namítaného porušení Úmluvy, tedy tím, že nebyl seznámen s vyjádřeními ostatních účastníků řízení k jeho ústavní stížnosti. Soud v tomto ohledu uznal, že – vzhledem k obsahu zaslaných vyjádření, v nichž soudy více či méně odkazovaly na argumentaci obsaženou v jejich rozhodnutích, a vzhledem k tomu, že stěžovatel nezmiňoval žádné argumenty, které hodlal před Ústavním soudem uplatnit v reakci na předmětná vyjádření – nelze mít za to, že by postup Ústavního soudu způsobil stěžovateli podstatnou újmu.

Na okraj je třeba poznamenat, že vláda považovala tyto okolnosti za dostatečný důkaz toho, že stěžovatel neutrpěl újmu žádnou, a tudíž bylo možno jeho stížnost odmítnout také pro zjevnou neopodstatněnost. Soud se nicméně nevydal touto cestou, která by ho přivedla do rozporu s ustálenou judikaturou.

b) Absence zájmu na dalším projednávání případu

U této podmínky vzal Soud v potaz, že podobnými stížnostmi se již v minulosti zabýval (viz výše zmíněný rozsudek *Milatová*) a že Ústavní soud v reakci na to poněkud upravil svoji praxi (plénium Ústavního soudu přijalo vnitřní doporučení pro soudce zpravodaje, aby vyjádření účastníků byla zasílána stěžovateli na vědomí s přiměřenou lhůtou k případné replice, obsahují-li nějaké nové skutečnosti, tvrzení nebo argumentaci, a to i v případě pochybností o tom, zda je skutečně obsahují).

c) Řádné projednání případu vnitrostátním soudem

Soud se vydal cestou výkladu, podle něhož je podmínka projednání případu na vnitrostátní úrovni splněna tím, že předmětem soudního přezkumu se stala věc stěžovatele ve smyslu např. jeho žaloby v civilních věcech nebo obvinění v řízení trestním, tedy nikoli tím (jak se snažila argumentovat vláda), že byla projednána jeho námitka porušení Úmluvy, se kterou se obrátil na Soud. Je zřejmé, že výklad této třetí podmínky ještě není zcela ustálen, o čemž svědčí mimo jiné i příslušné pasáže odůvodnění rozhodnutí ve věci *Holub*. Důležité však je, že Soud konstatoval splnění této podmínky, neboť ve věci stěžovatele rozhodovaly obecné soudy několika stupňů. Ačkoli postup Ústavního soudu, který byl předmětem stížností k Soudu, pochopitelně žádný vnitrostátní orgán nepřezkoumával, nebrání tato skutečnost použití článku 35 odst. 3 písm. b) Úmluvy obsahující nové kritérium přijatelnosti.

---

²⁶ Poprvé ve vztahu k České republice ve věci *Milatová a ostatní*, č. 61811/00, rozsudek ze dne 21. června 2005.

(iii) Závěrečné poznámky

Předně, tento případ je stále jedním z prvních příkladů použití nového kritéria přijatelnosti v judikatuře Soudu. Protokol č. 14 vstoupil v platnost až v červnu 2010, k ustanovení nového článku 35 odst. 3 písm. b) Úmluvy, které se mělo použít již na dosud nevyřízené stížnosti, navíc obsahoval přechodné ustanovení, jehož cílem je během prvních dvou let rozhodovat o používání nového kritéria veřejnými rozhodnutími senátu nebo velkého senátu. Judikatura se určitě bude dále vyvíjet.

Je dále třeba doplnit, že Česká republika byla za postup Ústavního soudu, který byl předmětem stížností *Holub a Bratři Zátkové*, odsouzena v několika rozsudcích vydaných na počátku roku 2011. Podstatným rozlišovacím kritériem tu bylo, zda vyjádření účastníka řízení před Ústavním soudem, které nebylo stěžovateli zasláno k případné replice, obsahovala nové skutečnosti nebo argumenty.

1.2.2. Nekomunikované stížnosti prohlášené za nepřijatelné

Do tohoto pododdílu spadají čtyři rozhodnutí, která stojí za zmínku.

Rozhodnutí ze dne 9. března 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 44720/06 – Vladimír Hartman proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že stížnost týkající se náhrady za protiprávní zbavení svobody v 80. letech a nepřiměřené délky řízení vedeného po roce 2000, je nepřijatelná po řadě pro nevyčerpání prostředků nápravy a pro zjevnou neopodstatněnost.

(i) Okolnosti případu

V říjnu 1990 zrušil Městský soud v Praze podle zákona o soudní rehabilitaci²⁷ odsuzující rozsudek vydaný nad stěžovatelem v roce 1983. Ministerstvo spravedlnosti mu přiznalo podle téhož zákona náhradu utrpěné majetkové škody a nákladů. Stěžovatel se v září 2000 obrátil na Vrchní soud v Praze se žalobu na náhradu utrpěné nemajetkové újmy z titulu ochrany osobnosti. Věc byla postoupena napřed Obvodnímu soudu pro Prahu 1, později Obvodnímu soudu pro Prahu 2. V červenci 2004 tuto žalobu zamítl Obvodní soud pro Prahu 2 z důvodu promlčení nároku. V lednu 2005 městský soud tento rozsudek potvrdil, ovšem s tím, že zákon o soudní rehabilitaci jako *lex specialis* stejně neumožňoval nahradit nemajetkovou újmu. V lednu 2006 tuto rozhodnutí potvrdil i Nejvyšší soud usnesením, které bylo advokátovi stěžovatele doručeno v květnu téhož roku. Stěžovatel, zastoupen již jiným advokátem, se obrátil na Ústavní soud; učinil tak však dva dny po uplynutí lhůty, a proto Ústavní soud jeho stížnost odmítl pro opožděnost s tím, že nemůže napravovat případné nedostatky komunikace stěžovatele s jeho advokátem.

Stěžovatel se následně začal domáhat zadostiučinění za nemajetkovou újmu z titulu délky předchozího soudního řízení. Ministerstvo spravedlnosti v lednu 2007 sice uznalo, že délka řízení nebyla přiměřená, avšak odmítlo přiznat peněžitou satisfakci s tím, že konstatování porušení práva představuje dostatečnou nápravu. Stěžovatelovu žalobu znějící na 100 tis. Kč zamítl po řadě obvodní soud i městský soud s tím, že délka řízení nebyla nepřiměřená, neboť prodlevu u soudu prvního stupně ještě bylo možné tolerovat.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel vznesl různé námitky, z nichž za zmínku stojí dvě.

Předně, namítal porušení článku 5 odst. 5 Úmluvy, který zaručuje právo na náhradu za protiprávní zbavení svobody, tím, že mu nebyla přiznána náhrada nemajetkové újmy za jeho protiprávní uvěznění v 80. letech. Soud k tomu však uvedl, že stěžovatel nerespektoval ani lhůtu stanovenou v zákoně o soudní rehabilitaci, ani lhůtu pro podání ústavní stížnosti, přestože

---

²⁷ Zákon č. 119/1990 Sb.

v dané době nebylo zřejmé, zda právní řád připouští přiznání náhrady nemajetkové újmy za protiprávní zbavení svobody. Tato část stížnosti tudíž byla nepřijatelná pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy. (Později Soud nicméně uvedl, že okolnosti odsouzení stěžovatele v roce 1983 jsou s Úmluvou, k níž Československo přistoupilo v roce 1992, neslučitelné *ratione temporis*.)

Následně se Soud též zabýval námitkou nepřiměřené délky řízení.

Konstatoval sice, že stěžovatel, který se v rámci řízení o přiznání zadostiučinění podle zákona o odpovědnosti za škodu neobrátil na Nejvyšší soud ani na Ústavní soud, vyčerpal vnitrostátní prostředky nápravy, neboť by řízení před těmito vrcholnými instancemi bylo pro stěžovatele potenciálně dlouhé a nákladné a navíc by tyto instance zatěžovalo. Soudy prvního a druhého stupně ovšem dospěly k závěru, že k překročení požadavku přiměřené délky nedošlo, a proto lze stěžovatele i nadále považovat za oběť porušení Úmluvy.

Řízení probíhalo na čtyřech stupních soudní soustavy asi šest let a dva měsíce. Věc nebyla zvláště složitá, byť existovaly určité potíže např. při určení, který ze zákonů se na případ použije a který ze soudů je příslušný v prvním stupni. Nicméně po vydání prvostupňového rozsudku řízení probíhalo poměrně svižně. Podle Soudu je nicméně rozhodující, že předmět řízení nebyl pro stěžovatele natolik významný, když náhradu majetkové škody za protiprávní odsouzení obdržel již počátkem 90. let a na soud se ohledně nemajetkové újmy obrátil po deseti letech. Ve shrnutí tedy Soud přisvědčil názoru vnitrostátních soudů, že délka řízení požadavek přiměřenosti nepřekročila, a tato část stížnosti byla zjevně neopodstatněná.

Rozhodnutí ze dne 4. května 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 21990/08 – Josef Peterka proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru o zjevné neopodstatněnosti stížnosti poukazující na diskriminaci, neboť kritérium, na jehož základě mělo být se stěžovatelem zacházeno odlišně, nepřestavuje příklad „jiného postavení“ ve smyslu antidiskriminační klauzule obsažené v článku 14 Úmluvy.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatel v červnu 2005 požádal o přiznání starobního důchodu od září 2005 s tím, že hodlá nadále pracovat na základě pracovní smlouvy na dobu neurčitou. Rozhodnutím z listopadu 2005 příslušný úřad sociálního zabezpečení nárok na důchod sice přiznal, avšak současně uvedl, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro výplatu důchodu, neboť pokračuje v práci na základě smlouvy na dobu neurčitou.²⁸

Stěžovatel se bránil správní žalobou s tím, že je diskriminován, neboť zmíněné omezení se neuplatní vůči aktivním důchodcům, kterým právní úprava nedovoluje uzavřít smlouvy na dobu určitou nejvýše na jeden rok. Městský soud v Praze v dubnu 2006 žalobu zamítl, když uvedl, že nemůže jít o diskriminaci, je-li ponecháno na rozhodnutí dotčené osoby, do jakého typu pracovního poměru vstoupí. U osob, které objektivně nemohou uzavřít smlouvy na dobu určitou, jde o výkon funkcí vzniklých volbou nebo jmenováním, u nichž nelze omezit pracovní právní vztah a tyto osoby na výběr nemají.

Nejvyšší správní soud v rozsudku z února 2007 mj. uvedl, že zákon sledoval omezení negativních důsledků omezení profesní činnosti v okamžiku důchodového věku a je sociálně spravedlivé, pokud ti, kdo hodlají v činnosti bez omezení pokračovat, nepobírají důchod; současně však základ pro výpočet důchodu u těchto osob roste rychleji. Ve srovnání s jinými skupinami aktivních důchodců, jak je vymezil zákonodárce, nedochází k diskriminaci; pokud by jedna skupina měla možnost přejít ke smlouvě na dobu určitou a současně pobírat mzdu i důchod, neexistence jakéhokoli rozlišení by vedla k diskriminaci druhé skupiny, které zvláštní předpisy nedovolují uzavřít smlouvu na dobu určitou.

Ústavní soud stížnost odmítl v říjnu 2007 pro zjevnou neopodstatněnost.

---

²⁸ Ustanovení § 37 odst. 1 tehdy účinného znění zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel poukazoval na údajnou diskriminaci při výkonu vlastnického práva, zakázanou článkem 14 Úmluvy ve spojení se článkem 1 Protokolu č. 1.

Soud uvedl, že ustanovení zmíněné na druhém místě se na projednávaný případ vztahuje, neboť stěžovateli byl nárok na důchod přiznán, a tudíž se použije i ustanovení zmíněné na prvním místě, podle něhož je zakázána diskriminace při užívání práv a svobod chráněných Úmluvou a jejími protokoly.

Dále se Soud zabýval otázkou, zda byl stěžovatel vyloučen z nároku na výplatu důchodu na základě „postavení“ ve smyslu článku 14 Úmluvy, který obsahuje demonstrativní výčet různých rozlišovacích kritérií zakončený slovy „nebo jiné postavení“. Stěžovatel přitom tvrdil, že je diskriminován v závislosti na druhu pracovního poměru, neboť měl uzavřenu smlouvu na dobu neurčitou tam, kde zákon připouští existenci smluv na dobu určitou. Takové rozlišovací kritérium není výslovně zmíněno v článku 14 Úmluvy, a proto je třeba určit, zda se tu jedná o rozlišení na základě „jiného postavení“.

Podle judikatury Soudu pouze rozdíly v zacházení založené na určitelné osobní charakteristice („postavení“), kterou se osoba nebo skupina osob liší od jiných, může představovat zakázanou diskriminaci. Pojem „jiné postavení“ byl sice již judikaturou vyložen poměrně široce, avšak demonstrativní výčet znamená, že je třeba se držet pojetí ostatních výslovně zmíněných typů postavení založených na osobní charakteristice. To je klíčové, ať už jednotlivec má v závislosti na osobní charakteristice na výběr (např. u náboženství, politických názorů, sexuální orientace a identity) nebo nemá (např. u pohlaví, rasy, zdravotního postižení nebo věku). Nad rámec výčtu obsaženého v článku 14 Úmluvy sem spadají i kritéria zmíněná v článku 21 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (etnický původ, genetické rysy, přesvědčení, zdravotním postižení, věk nebo sexuální orientace).

Podle názoru Soudu kritéria, jako je doba, na kterou je uzavřena pracovní smlouva, nebo skutečnost, že dotyčný je momentálně zaměstnancem nebo samostatně výdělečně činnou osobou, zřejmě neodrážejí žádnou osobní charakteristiku nebo přesvědčení a mohou se nahodile měnit, a proto nejsou příklady „jiného postavení“ ve smyslu článku 14 Úmluvy. Nelze tudíž hovořit o diskriminaci a stížnost je zjevně neopodstatněná.

Rozhodnutí ze dne 11. května 2010 o přijatelnosti stížností č. 29335/06 a 29801/06 – Opatství Staré Brno řádu sv. Augustina proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru o nepřijatelnosti stížností napadajících nedostatek soudní ochrany vlastnického práva k nemovitostem, na které zjevně nedopadají restituční zákony.

(i) Okolnosti případu

Některé nemovitosti ve vlastnictví opatství byly v roce 1950 převedeny na Náboženskou matici a následně na třetí osoby. Opatství se po roce 1989 pokoušelo uplatnit u soudu svůj názor, že tyto převody byly neplatné.

První stížnost se týkala nemovitostí v Luhačovicích. Žaloba opatství byla opakovaně projednána Okresním soudem ve Zlíně a Krajským soudem v Brně a byla nakonec zamítnuta s tím, že na restituce majetku církevních právnických osob lze použít toliko zákon o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého,²⁹ který je založen na úplném výčtu vydávaných nemovitostí, mezi nimiž však sporné nemovitosti uvedeny nejsou. Nejvyšší soud v srpnu 2004 zamítl dovolání opatství, když odkázal na svoji dosavadní judikaturu ohledně vztahu obecné a zvláštní právní úpravy v oblasti restitucí. V lednu 2006 odmítl Ústavní soud stížnost opatství s odvoláním na stanovisko svého pléna ve věci posouzení zmíněného výčtového zákona.³⁰ Pokud zákonodárce, který by však měl své závazky splnit, dosud nevydal zákon, na který odkazuje § 29 zákona o půdě, vyjádřil tak

²⁹ Zákon č. 298/1990 Sb.

³⁰ Zveřejněné pod č. 13/2006 Sb.

svoji vůli, aby k vrácení dalších věcí církevním subjektům nedošlo; k takovému kroku je totiž nezbytně třeba zákona, který upraví veškeré s tím související otázky.

Druhá stížnost se týkala nemovitostí v Brně. Řízení probíhalo na prvním stupni před Městským soudem v Brně a skončilo obdobně jako řízení, které opatství kritizuje ve své první stížnosti.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud se v prvé řadě zabýval námitkou opatství opírající se o právo na spravedlivý proces, zejména pak právo na přístup k soudu (článek 6 odst. 1 Úmluvy). Opatství tvrdilo, že nemá žádnou možnost domáhat se u soudu ochrany svých vlastnických práv. Soud s ohledem na vnitrostátní právní úpravu a její použití ve vnitrostátní soudní praxi poznamenal, že žaloby opatství byly meritorně projednány s tím výsledkem, že žádné zákonné ustanovení neumožňovalo se úspěšně domoci vlastnického práva ke sporným nemovitostem; nešlo tedy ani o případ obecné výluky z pravomoci soudů, ani o negativní kompetenční konflikt. Dále Soud připomenul, že Úmluva nijak neomezuje zákonodárce při vymezení působnosti restitučních zákonů, a proto ani nelze vnitrostátním soudům vytýkat, že s ohledem na přednost restituční právní úpravy jako *lex specialis* před obecnou právní úpravou nezkontrolovaly opatstvím zpochybňovanou platnost sporných smluv. Soudy splnily svoji úlohu v právním státě při výkladu práva, jejich závěry nelze označit za svévolné a Soud je nemůže zpochybnit, a to ani ve světle nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 663/06 ze dne 24. června 2009. Tato část stížnosti je tudíž zjevně neopodstatněná.

Soud dále řešil námitku nedostatku právní ochrany vlastnického práva (článek 1 Protokolu č. 1) z toho důvodu, že stát doposud nerozhodl o způsobu řešení majetkových nároků církve. Podle mínění Soudu však opatství nesvědčilo vlastnické právo ani ve formě existujícího práva, ani ve formě legitimního očekávání, přestože Ústavní soud ve svém rozhodnutí vydaném v rámci prvního z řízení hovořil o „legitimním očekávání“. Samotné opatství připouští, že jsou na politické úrovni zvažována určitá řešení; to však za daných okolností neznamená, že by existoval jednoznačný právní základ povinnosti státu zajistit, aby opatství byly vráceny sporné nemovitosti. Tato část stížnosti je tudíž neslučitelná s Úmluvou *ratione materiae*.

Nakonec se Soud stručně vypořádal s námitkou porušení zákazu diskriminace (článek 14 Úmluvy), kterou prohlásil za zjevně neopodstatněnou.

Rozhodnutí ze dne 5. října 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 63233/09 – Alois Hlásenský a Helena Hlásenská proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru o zjevné neopodstatněnosti stížnosti, v níž bylo na poli práva na přístup k soudu kritizováno uplatnění formálního požadavku na předložení ústavní stížnosti sepsané advokátem.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatelé v srpnu 2009 podali ústavní stížnost, kterou sami podepsali a k níž připojili plnou moc vystavenou advokátovi. Ústavní soud je poučil, že stížnost musí být advokátem sepsána, jinak bude odmítnuta, a stanovil jim lhůtu k odstranění této vady. Advokát odpověděl, že zastupuje stěžovatele od počátku řízení a že tito si nepřejí ústavní stížnost jakkoli doplnit. Ústavní soud v září 2009 stížnost odmítl a mimo jiné poznamenal, že stěžovatelé podávali ústavní stížnosti i v minulosti, a byli tudíž s formálními požadavky obeznámeni.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatelé napadali údajně přepjatý formalismus Ústavního soudu.

Soud poznamenal, že právo na přístup k soudu není absolutní, výklad vnitrostátního práva přísluší v prvé řadě vnitrostátním soudům a jejich výklad, pakliže není svévolný, nemůže Soud nahradit výkladem svým. To platí rovněž pro procesní pravidla. Je-li přístup jednotlivce k soudu omezen, musí Soud ověřit, zda nedošlo k zásahu do samotné podstaty práva na přístup k soudu, a tedy prozkoumat přiměřenost omezujícího opatření.

Podle Soudu sleduje požadavek právního zastoupení u nejvyšších soudních instancí legitimní zájem na řádném výkonu soudnictví. Ústavní soud stěžovatelům poskytl dodatečnou lhůtu pro splnění požadované formální náležitosti a jednoznačně je poučil o následcích jejího nesplnění. Okolnosti případu samy o sobě nesvědčí o nepřiměřeném břemeni, které by na stěžovatele bylo uvaleno, neboť Ústavní soud sledoval legitimní cíle: právní jistotu a řádný výkon soudnictví. Stížnost na porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy je tudíž zjevně neopodstatněná.

1.2.3. Komunikované stížnosti prohlášené za částečně nepřijatelné

Zde lze poukázat na deset částečných rozhodnutí Soudu, jimiž byly odmítnuty některé námitky obsažené ve stížnostech a zbývající námitky oznámeny vládě k zaujetí stanoviska (další informace jsou uvedeny v oddílu 2.2.):

- rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 30. března 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 9491/06 – *Bohuslava Chlumová a Miloslav Chlum* (námitky porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy v restitučním řízení před obecnými soudy),
- rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 21. září 2010 o přijatelnosti stížností č. 14422/05 – *František Hanzlík* a č. 20179/05 – *Dušan Chmela* (námitky porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy v řízení před obecnými soudy a porušení zákazu diskriminace ve spojení s právem pokojně užívat majetek ve smyslu článku 14 Úmluvy ve spojení se článkem 1 Protokolu č. 1),
- rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 21. září 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 34812/10 – *David Záleský*, o přijatelnosti stížnosti č. 1536/10 – *Jaromír Zahradil*, o přijatelnosti stížnosti č. 19007/10 – *Roman Lučivňák*, o přijatelnosti stížnosti č. 12579/06 – *Philipp Janyr* (námitky porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy v trestním řízení před obecnými soudy),
- rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 28. září 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 19804/07 – *Václav Rysl* (námitky porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy v řízení před obecnými soudy, včetně údajně nesprávného odmítnutí dovolání Nejvyšším soudem z důvodu nepřípustnosti),
- rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 28. září 2010 o přijatelnosti stížnosti č. 16299/10 – *Jaroslav Šurý*, o přijatelnosti stížnosti č. 28071/06 *Ivan Soudek*, o přijatelnosti stížnosti č. 30809/10 *Hana Semeráková* (námitky porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy v občanskoprávním řízení před obecnými soudy).

Tato částečná rozhodnutí nelze označit za významná (námitky prohlášené za nepřijatelné by v zásadě byly odmítnuty i bez veřejného rozhodnutí),³¹ a proto o nich není podrobněji referováno.

1.3. STÍŽNOSTI VYŠKRTNUTÉ ZE SEZNAMU

V uplynulém období Soud rozhodl u čtyř komunikovaných stížností o jejich vyškrtnutí ze seznamu případů (tedy o zastavení řízení).

1.3.1. Schválená smírná urovnání stížností

Smírně urovnána nebyla během roku 2010 žádná stížnost.

---

³¹ Pokud by tyto stížnosti neobsahovaly námitky, kvůli kterým bylo podle mínění Soudu třeba je oznámit žalované vládě, byly by s největší pravděpodobností odmítnuty samosoudcem nebo soudcovským výborem rozhodnutím, které není zveřejňováno.

1.3.2. Přijatá jednostranná prohlášení vlády

V roce 2010 vyškrtl Soud ze seznamu případů dvě stížnosti, u nichž vláda vydala jednostranné prohlášení,³² následujícími rozhodnutími:

- rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 4. května 2010 o stížnosti č. 30998/05 – *Věra Pravdová*;
- rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 4. května 2010 o stížnosti č. 1937/06 – *Milan Vinkler a Zuzana Vinklerová*.

V obou případech se jednalo o problematiku vztahu dovolání jako mimořádného opravného prostředku, na jehož projednání není právní nárok (jeho připuštění závisí na uvážení Nejvyššího soudu), a podmínky vyčerpání jiných prostředků ochrany práva, která musí být splněna pro projednání ústavní stížnosti. Vláda ve svých jednostranných prohlášeních ve světle judikatury Soudu jednak připustila porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy, jednak nabídla, že stěžovatelům v obou případech uhradí částku 1 000 €. Soud se ve svých rozhodnutích ujistil o splnění několika podmínek, především toho, že respektování lidských práv nevyžaduje další zkoumání stížností, a to mimo jiné proto, že nastolují problematiku, která se již stala předmětem ustálené judikatury Soudu, že zjištěný problém již byl na vnitrostátní úrovni v obecné rovině řešen a že nabídnutá částka je za okolností toho kterého případu adekvátní. Nakonec uvedl, že v případě nerespektování jednostranného prohlášení vládou mohou být stížnosti znovu zapsány na seznam případů.

1.3.3. Stažené stížnosti

Vyškrtnutý, neboť Soud dospěl k závěru, že na nich stěžovatelé netrvají [článek 37 odst. 1 písm. a) Úmluvy], byly dále uvedené stížnosti těmito rozhodnutími:

- rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 18. května 2010 o stížnosti č. 13603/06 – *Slavomír Svída*;
- rozhodnutí senátu první sekce Soudu ze dne 30. září 2010 ve věci č. 35524/06 – *Michalis Artemi a Panos Gregory proti Kypru, Rakousku, Belgii, České republice, Dánsku, Estonsku, Finsku, Francii, Německu, Maďarsku, Irsku, Itálii, Lotyšsku, Litvě, Lucembursku, Maltě, Nizozemí, Polsku, Portugalsku, Slovensku, Slovinsku a Švédsku*.

II. Přehled případů, u nichž nastal v roce 2010 vývoj a řízení o nich nadále probíhá

Takový vývoj se mohl projevit rozhodnutím Soudu prohlásit stížnost alespoň v nějakém rozsahu za přijatelnou (oddíl 2.1.), rozhodnutím Soudu oznámit stížnost vládě a požádat ji o vyjádření k přijatelnosti a odůvodněnosti (oddíl 2.2.) nebo jiným způsobem (oddíl 2.3.).

2.1. STÍŽNOSTI PROHLÁŠENÉ ZA PŘIJATELNÉ

Soud v uplynulém období neprohlásil žádnou komunikovanou stížnost za přijatelnou zvláštním rozhodnutím.³³

---

³² Jednostranná prohlášení vlády mají podle Statutu vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva, schváleným usnesením vlády ze dne 17. srpna 2009 č. 1024, podobný schvalovací režim jako smírná urovnání v závislosti na částce, kterou by stát měl uhradit, s tím ovšem, že s jednostranným prohlášením musí vyslovit formální souhlas ministr spravedlnosti.

2.2. NOVĚ OZNÁMENÉ STÍŽNOSTI

Níže je podán přehled stížností komunikovaných v roce 2010 vládě České republiky, až na výjimky s výzvou k zaujetí stanoviska. Názvy jednotlivých rubrik nutně nepředstavují výstižný popis problematiky, kterou tyto stížnosti nastolují, ale slouží hlavně ke zpřehlednění výčtu stížností, kterých bylo oznámeno celkem 61. Pořadí rubrik jen volně odráží formální umístění práv dotčených klíčovými aspekty těchto případů v systému Úmluvy (postupně se tyto aspekty stížností týkají hlavně článků 3, 5, 6, 7, 8 Úmluvy a článku 1 Protokolu č. 1, v případné kombinaci se články 13 a 14 Úmluvy).

Případy související se zdravotní péčí

- stížnosti č. 21826/10 – *Helena Ferenčíková* a č. 26852/09 – *Iveta Červeňáková* podaly romské ženy, které v souvislosti s porodem podstoupily sterilizaci a které se z důvodu promlčení nedomohly náhrady nemajetkové újmy, ačkoli soudy v řízení na ochranu osobnosti konstatovaly, že k provedení sterilizace nedaly svobodný a informovaný souhlas; ve stížnosti č. 21826/10 je navíc namítáno porušení zákazu rasové diskriminace;
- stížnosti č. 39822/07 – *Miloš Ťupa*, č. 37679/08 – *Lukáš Bureš* a č. 31251/07 – *E. H.* namítají na poli práva na svobodu porušení celé řady hmotných i procesních práv při nedobrovolných hospitalizacích stěžovatelů v psychiatrických léčebnách; stížnost č. 37679/08 navíc poukazuje na porušení zákazu nelidského a ponižujícího zacházení při použití omezujících prostředků v protialkoholní záchytné stanici;
- stížnost č. 23419/07 – *Milan Sýkora* se na poli práva na svobodu týká otázky soudního přezkumu hospitalizace stěžovatele jako osoby zbavené způsobilosti k právním úkonům v psychiatrické léčebně, s níž stěžovatel nesouhlasil, ale ke které dal formální souhlas stěžovatelův opatrovník;
- stížnost č. 17893/07 – *A. F.* z hlediska pozitivních povinností státu vyplývajících ze zákazu nelidského zacházení a z práva na respektování soukromého života zpochybňuje účinnost vyšetřování trestného činu znásilnění, kterého se na stěžovatelce měl v době její hospitalizace v psychiatrické léčebně dopustit člen personálu.

Případy týkající se pobytu cizinců

- stížnost č. 65303/10 – *Andrei Budrevič (Budrevich)*: stěžovatel namítá, že v případě realizace v České republice uloženého trestu vyhoštění bude ve své vlasti (Bělorusku) vystaven zacházení zakázanému v článku 3 Úmluvy (zákaz mučení) a nebude mu zaručen spravedlivý proces v trestním řízení;
- stížnost č. 41497/10 – *Sergei Napreenko*: stěžovatel tvrdí, že v případě, že bude vyhoštěn do Běloruska, mu bude hrozit zacházení zakázané článkem 3 Úmluvy (zákaz mučení);
- stížnost č. 36919/10 – *Thierry Isaka* se vztahuje k řízení o správním vyhoštění stěžovatele do Demokratické republiky Kongo, jakož i k řízení o jeho předání do Ruské federace podle mezinárodní smlouvy, v rámci kterých nebyla podle stěžovatele řádně posouzena rizika smrti či mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení, jímž by v zemi svého původu mohl být vystaven, přičemž rovněž poukazuje na neexistenci prostředku nápravy v rámci předávacího řízení;
- stížnost č. 20493/07 – *Ibrahima Diallo a Mamadou Dian Diallo* kritizuje postup Ministerstva vnitra a cizinecké policie, které odeslaly stěžovatele do země jejich původu, aniž se vypořádaly s jejich námitkami, že v této zemi jim hrozí mučení či obdobné špatné zacházení, přičemž tento postup odůvodnily tím, že stěžovatelé do České republiky přicestovali z Portugalska, které je považováno za bezpečnou třetí zemi,

Je třeba doplnit, že u první trojice stížností vydal Soud předběžné opatření, kterým zakázal stěžovatele vyhostit do země původu. Stížnost *Napreenko* byla poté, co stěžovateli byla udě-

---

³³ Rozhodnutí o přijatelnosti bývají v souladu s praxí, jež se vyvinula na základě článku 29 odst. 3 Úmluvy, formálně přijímána v rozsudcích Soudu, je-li alespoň část stížnosti shledána přijatelnou. Navíc, během roku 2010 vstoupil v platnost Protokol č. 14 k Úmluvě, který změnil mj. citované ustanovení Úmluvy. Nyní je tedy i formálně pravidlem současné rozhodování o přijatelnosti a odůvodněnosti stížností.

lena mezinárodní ochrana, vyškrtuta ze seznamu případů. Vláda byla zatím vyzvána k zaujetí stanoviska ve věcech *Isaka* a *Diallo*.

Svoboda jednotlivce

- stížnost č. 24117/06 – *Marc Paul Blisak* nabádá Soud, aby rozhodl, zda v určité fázi trestního řízení existovaly dostatečné důvody pro vazbu stěžovatele a zda tento měl příležitost nechat přezkoumat oprávněnost svého zbavení svobody v řízení splňujícím požadavky článku 5 odst. 4 Úmluvy.

Spravedlivý proces: postup Ústavního soudu

- stížnosti č. 16299/10 – *Jaroslav Šurý*, č. 1536/10 – *Jaromír Zahradil*, č. 28071/06 – *Ivan Soudek*, č. 34812/10 – *David Záleský*, č. 19007/10 – *Roman Lučivňák*, č. 19804/07 – *Václav Rysl*, č. 30809/10 – *Hana Semeráková*, č. 12579/06 – *Philipp Janyr*, č. 26908/09 – *Zuzana Tieze* se shodně týkají problematiky posuzování přípustnosti ústavních stížností ve vztahu k dovolání v občanském soudním řízení a trestním řízení;
- stížnosti č. 14422/05 – *František Hanzlík*, č. 20179/05 – *Dušan Chmela*, č. 39712/06 – *Sergej Hrebčenko*, č. 17696/07 – *Ján Čavajda* a č. 9965/08 – *Vladimír Matoušek* se zakládají na námitce porušení zásady kontradiktornosti v důsledku postupu Ústavního soudu, který stěžovatelům nezaslal vyjádření ostatních účastníků řízení o jejich ústavních stížnostech.

Spravedlivý proces v trestních věcech

- stížnost č. 2615/10 – *Ludmila Polednová* podala bývalá prokurátorka, která byla odsouzena za vraždu čtyř osob, jíž se měla dopustit svým podílem na procesu s Miladou Horákovou a spol. v roce 1950; Soud bude řešit, zda její čin byl v dané době trestný a zda jí nyní v průběhu řízení před soudem byl zaručen spravedlivý proces;
- stížnost č. 10361/06 – *Petr Žák* nastoluje otázku, zda s právem na spravedlivý proces a se zákazem retroaktivity trestního zákona je slučitelné obnovení běhu – již jednou definitivně uplynuté – promlčecí lhůty;³⁴
- stížnost č. 44438/06 – *Johan Philip Breukhoven* podal nizozemský státní příslušník, který byl v trestním řízení odsouzen na základě výpovědi svědků, které obhajoba neměla možnost v průběhu řízení vyslechnout.

Spravedlivý proces: práva menšinových akcionářů

- stížnosti č. 7398/07 a 31244/07 – *Maxim Chadzitaskos* a č. 11993/08 a 3957/09 – *Maxim Chadzitaskos* a *Vilém Franta* byly podány menšinovými akcionáři společností v souvislosti s uplatněním institutu převzetí jmění hlavním akcionářem, respektive fúze, a namítají především porušení práva na přístup k soudu z důvodu existence rozhodčí doložky. Soud věci považuje za otázku své ustálené judikatury ve smyslu článku 28 odst. 1 písm. b) Úmluvy, a to s odkazem na rozsudek ze dne 28. října 2010 *Suda proti České republice*, č. 1643/06, o němž je referováno výše v pododdílu 1.1.1.;
- stížnosti č. 22915/07 – *Bruno Kohlhofer* a č. 10583/09 – *Roman Minarik a ostatní* (*Susanne Minarik, Pavel Suda, Miroslav Navrátil, Karel Rybáček, Day s. r. o.*) jsou dalšími z řady obdobných případů týkajících se převzetí jmění hlavním akcionářem (tzv. nepravý squeeze out). Soud obě věci považuje za otázku své ustálené judikatury ve smyslu článku 28 odst. 1 písm. b) Úmluvy, a to s odkazem na rozsudek ze dne 15. října 2009 *Kohlhofer a Minarik proti České republice*, č. 32921/03, 28464/04 a 5344/05, o němž byla podána podrobnější informace ve zprávě za rok 2009;
- stížnost č. 8992/07 – *SOLARIS, s. r. o. a ostatní* (*Roman Minarik, Karel Rybáček, Tomáš Hlavnička, Jana Hlavničková, Miroslav Sobotka, Miroslav Navrátil*) je další stížností ve věci nepravého squeezeoutu, která je obdobná věci rozhodnuté v rozsudku ze dne 15. října 2009 *Kohlhofer a Minarik*. Soud zde nicméně formálně nerozhodl o použití institutu ustálené judikatury.

³⁴ V daném případě v důsledku použití § 5 zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu.

Spravedlivý proces: různé

- stížnost č. 25126/06 – *Jiří Vojta* uplatňuje porušení práva na přístup k soudu nedoručením rozhodnutí o přestupku a porušení práva na spravedlivý proces tím, že se soudy nevypořádaly se zásadními námitkami stěžovatele v následujícím řízení o výkonu tohoto rozhodnutí;
- stížnost č. 3222/06 – *Zdeněk Altner* poukazuje na to, že stěžovateli údajně nebyla doručena výzva k opravě vad odvolání a že jeho ústavní stížnost byla odmítnuta, neboť předtím nepodal žalobu pro zmatečnost;
- stížnosti č. 12266/07, 40059/07, 36038/09 a 47155/09 – *Pekárny a cukrárny Klatovy, a. s.* namítají porušení práva na pokojné užívání majetku a na spravedlivý proces v souvislosti se sérií předběžných opatření, která stěžovatelské společnosti po dobu několika let opakovaně bránila v konání valné hromady;
- stížnost č. 20771/06 – *Tomáš Grimm* se týká přiměřenosti délky soudního řízení, jakož i dostatečnosti náhrady přiznané za tento druh nesprávného úředního postupu vnitrostátními orgány.

Rodinný život

- stížnosti č. 40094/08 – *Mirka Prodělalová* a č. 8857/08 – *Tomáš Bergmann* se opírají o námitku, že řízení o úpravě styku stěžovatelů s jejich nezletilými dětmi nespĺňovalo požadavky spravedlivosti, nestrannosti a přiměřené lhůty a zároveň představovalo zásah do jejich práva na respektování rodinného života.

Pokojné užívání majetku: restituce, privatizace a transformace

- stížnosti č. 9491/06 – *Bohuslava Chlumová a Miloslav Chlum* a č. 28454/08 – *Jaroslav Šimek a Květa Šimková* byly na poli práva na pokojné užívání majetku podány z důvodu neadekvátní výše náhrady, kterou stěžovatelé jako povinné osoby v restituci od státu obdrželi za nemovitosti, které byli povinni vydat;
- stížnost č. 33307/06 – *Bohumil a Irena Obrátilovi* podali manželé, kteří byli na základě restitučních předpisů povinni vydat rodinný dům, ve kterém bydleli, a zároveň se dovolávali svého práva na projednání věci v přiměřené lhůtě;
- stížnost č. 10826/07 – *Pavla Vaništová a Marie Pevná* poukazuje na případ, kdy stěžovatelkám byl na počátku devadesátých let v restituci vydán majetek, jehož část ovšem musely vydat osobě, která se stala jeho vlastníkem na základě – sice pozdějšího – dodatečného projednání dědictví, ovšem s účinky k okamžiku smrti zůstavitele (v roce 1977);
- stížnosti č. 14256/05 – *Věra a Jaroslav Kroutílkovi*, č. 15895/05 – *Helena a Helena Cajthamlovy*, č. 40461/05 – *Jaroslav Nevařil*, č. 11005/06 – *Alena Norková a Dana Lavická*, č. 12356/06 – *Jaroslava a Josef Sedlákoví*, č. 13226/06 – *Zdeněk Vráčovský*, č. 40858/06 – *Irena Malířová*, č. 46575/06 – *Jaroslav Bravenec* a č. 37054/07 – *František Sehnal* se týkají oprávněných osob, které spatřují porušení svých majetkových práv zaručených Úmluvou v tom, že stát dosud nezajistil plné uspokojení jejich splatných pohledávek z transformace zemědělských družstev, případně restituce zemědělského majetku. Může se přitom jednat o problém systémové povahy týkající se velkého množství dalších osob v obdobném postavení;
- stížnost č. 41493/04 – *Masokombinát Příbram, a. s.* se týká namítaného porušení práva na pokojné užívání majetku v souvislosti s pozemky, které na stěžovatelku přešly v rámci privatizace na základě kupní smlouvy z roku 1975 (kterou pozemky nabyl předchůdce stěžovatelky), když tato byla v roce 1994 soudem prohlášena za absolutně neplatnou.

Důchodové zabezpečení

- stížnost č. 22350/10 – *Volodymyr Furtsev* se týká problematiky výpočtu starobního důchodu stěžovatele, jenž před příchodem do České republiky žil na Ukrajině; stěžovatel se domnívá, že byl v dané situaci diskriminován;
- stížnost č. 16861/08 – *Jiří Šál* kritizuje z hlediska zákazu diskriminace dřívější věk odchodu do důchodu z důvodu péče o nezletilé děti platný pouze pro ženy. Vláda nebyla vyzvána k zaujetí stanoviska, protože se danou problematikou Soud již zabýval na základě jiné ko-

munikované stížnosti (*Andrle*, č. 6268/08), o níž bude podrobněji referováno ve zprávě za rok 2011 v návaznosti na zamítavý rozsudek senátu páté sekce Soudu vydaný dne 17. února 2011.

2.3. ÚČAST NA VEŘEJNÉM JEDNÁNÍ SOUDU

V roce 2010 se nekonalo žádné veřejné jednání o stížnosti proti České republice.

2.4. OSTATNÍ AKTIVITY VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE VE VZTAHU K SOUDU

V tomto oddílu z valné části konstatujeme, že nejsou zásadní novinky.

2.4.1. Projednávání stížností na regulaci nájemních vztahů

Před Soudem nadále probíhá řízení ve věci stížností vlastníků domů a bytů.³⁵ Poté, co obě strany v průběhu roku 2009 zaslaly Soudu své odpovědi na jím položené dodatečné otázky ohledně existence a fungování prostředku nápravy, prostřednictvím kterého pronajímatelé mohou požadovat zvýšení nájemného retrospektivně, a vzájemné komentáře ke svým odpovědím, vyžádal si Soud v červenci 2010 od stěžovatelů doplňující informace k jejich případům, týkající se kupříkladu počtu bytů v jejich domech, výše nájemného z těchto bytů v uplynulých letech, dále informace o jimi vedených soudních sporech apod. Informace, které stěžovatelé Soudu na jeho výzvu poskytli, byly vládě zaslány pro informaci v listopadu 2010.

2.4.2. Intervence vlády České republiky v případech proti jiným státům

Vláda České republiky v roce 2010 neintervenovala ani v případech proti jiným státům, jež se týkají českých občanů (článek 36 odst. 1 Úmluvy), ani v případech proti jiným státům, které vzbuzují obecnější otázky výkladu a používání Úmluvy (článek 36 odst. 2 Úmluvy).

Nicméně stížnost č. 760/04 – *Michaela Huserová, správkyň konkursní podstaty Union Banky, a. s. v likvidaci, a Stroden Management Limited proti Slovensku* byla v rozsahu, v němž se týkala českého subjektu, rozhodnutím senátu čtvrté sekce Soudu ze dne 9. listopadu 2010 vyškrtuta ze seznamu stížností, neboť se ukázalo, že dotyčná správkyň konkursní podstaty tuto funkci pozbyla a nový správce a věřitelé si pokračování v řízení nepřejí; ve zbytku byla stížnost prohlášena za nepřijatelnou pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

2.4.3. Koordinace žalovaných států

ve věci Artemi a Gregory proti Kypru a 21 dalším členským státům Evropské unie

Jak je uvedeno výše v pododdílu 1.3.2., stížnost byla nakonec vyškrtuta ze seznamu případů, neboť stěžovatelé na stanoviska žalovaných vlád již nereagovali.³⁶ Lze to považovat za

---

³⁵ Stanovisko vlády k přijatelnosti a odůvodněnosti čtyř vybraných pilotních stížností vlastníků domů a bytů k Evropskému soudu pro lidská práva bylo Soudu odesláno dne 31. prosince 2007. V roce 2008 byla jedna ze stížností (stížnost č. 11163/06 – *Hlaváček a Hlaváček*) rozhodnutím ze dne 25. března 2008 vyškrtuta ze seznamu projednávaných případů, neboť stěžovatelé na jejím dalším projednávání netrvali. Projednávání stížnosti č. 11179/06 – *Oskar Morawetz* bylo přerušeno vzhledem k úmrtí stěžovatele.

³⁶ Za zmínku v poznámce pod čarou stojí, že to byla právě vláda České republiky, kdo poukázal na skutečnost, že stěžovatelé po dobu jednoho roku nereagovali. Mezi zainteresovanými vládami ani nebylo dosaže-

dosti extrémní situaci, kdy na jedné straně žalované státy vynaložily značné náklady a úsilí na koordinaci svých stanovisek, na druhé straně stěžovatelé z neznámých důvodů neprojevíli zájem v řízení pokračovat, v důsledku čehož se zmíněné náklady ukázaly být zbytečné.

III. Výkon rozsudků Soudu

Na materii výkonu rozsudků Soudu lze, podobně jako to činí Výbor ministrů, nahlížet v rovínách zaplacení spravedlivého zadostiučinění (oddíl 3.1.), individuálních opatření k nápravě porušení Úmluvy (oddíl 3.2.) a obecných opatření k zamezení dalšího porušování Úmluvy (oddíl 3.3.). Výsledkem splnění všech povinností vyplývajících z rozsudků Soudu podle článku 46 Úmluvy je vydání závěrečné rezoluce, kterou také řízení o úspěšné stížnosti definitivně končí (oddíl 3.4.).

K pododdílům věnovaným nápravným opatřením je nezbytné předeslat, že si požadavky sekretariátu Výboru ministrů mohou později vynutit přehodnocení tam obsažené analýzy.

3.1. ÚHRADA SPRAVEDLIVÉHO ZADOSTIUČINĚNÍ

Všechny Soudem přiznané nebo schválené částky, u nichž lhůta pro zaplacení uplynula během roku 2010, byly uhrazeny. Není proto potřebné na tomto místě zmiňovat žádnou specifickou událost.

3.2. INDIVIDUÁLNÍ OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ PORUŠENÍ ÚMLUVY

Napřed je namístě se zmínit o problematice individuálních opatření k výkonu rozsudků vydaných v roce 2010 a potom se vrátit k této problematice u rozsudků vydaných v dřívější době.

3.2.1. Rozsudky vydané v roce 2010

Rozsudky vydané v této době (viz pododdíl 1.1.1.) zřejmě povětšinou nevyžadují žádná individuální opatření k nápravě, jakkoli otázka poskytnutí odpovídajícího zadostiučinění zůstala otevřená ve dvou rozsudcích ve věci samé (*Otava, Rodinná záložna*). Jednání o smírném urovnání těchto stížností pokračují. Ježto řízení o navrácení dítěte ve věci *Macready* skončilo pro stěžovatele neúspěšně, může být relevantní sledovat, do jaké míry státní orgány dále zajišťují stěžovateli jeho právo na rodinný život.

3.2.2. Rozsudky z doby dřívější

Problémy s individuálními opatřeními k nápravě ovšem přetrvávají u některých rozsudků vydaných v dřívější době.

Zaprvé, ve věcech *Wallová a Walla* (č. 23848/04, rozsudek ze dne 26. října 2006) a *Havelka a ostatní* (č. 23499/06, rozsudek ze dne 21. června 2007), jak bylo popsáno v předchozích zprávách, není výsledná situace uspokojivá. Stát nedokázal zabezpečit scelení rodin poté, co v rozporu s Úmluvou nepřiměřeně zasáhl do rodinného života zainteresovaných osob

---

no jednotného názoru na to, zda má být Soud dotázán na další průběh řízení, nicméně poté, co se tak stalo, Soud konstatoval, že je namístě řízení o stížnosti zastavit.

odnětím dětí z péče rodičů. S ohledem na plynutí času, ale i na vůli a schopnosti těchto osob situaci řešit zejména vlastními silami však zřejmě nezbyvá než konstatovat, že opravdu výrazného pokroku v dohledné době dosáhnout nelze.

Zadruhé, v rovině individuálních opatření byl rozsudek *Forminster Enterprises Limited* (č. 38238/04, rozsudek ve věci samé ze dne 9. října 2008) zřejmě vykonán, jelikož Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 30. června 2010 vyhověl žádosti stěžovatelky a s odvoláním mj. na rozsudek Soudu ve věci samé zajištění předmětných akcií zrušil. Předmětné akcie stěžovatelce prozatím nebyly vydány, jelikož byly již předtím zařazeny do konkursní podstaty Investičního fondu Trend a v současné době probíhá řízení o žalobě stěžovatelky na jejich vyloučení z konkursní podstaty.

Zatřetí, předmětem sledování zůstávají případy probíhajících soudních řízení, jejichž délku označil Soud za nepřiměřenou. Opět můžeme zopakovat, že toto sledování není příliš efektivní, a to ani když je spojeno s výzvou adresovanou vládním zmocněncem vedení soudu, v níž je upozorňováno na stále narůstající délku řízení a pokračující porušování požadavku přiměřené lhůty podle článku 6 odst. 1 Úmluvy. Vezmeme-li v úvahu, že poslední rozsudky Soudu na délku neskončených řízení pocházejí z roku 2007, je vskutku pozoruhodné, že některé spory nebyly naše soudy (bez ohledu na příčiny, nicméně řízení nebyla formálně přerušena a nelze tvrdit, že by v postupu soudů nebyly rezervy) velmi dlouhou dobu (a někdy ani do současnosti)³⁷ schopny uzavřít. Mezi nejextrémnější příklady (které však jsou do jisté míry nahodilé) patří tyto kauzy:

- po rozsudku ze dne 11. října 2005 ve věci č. 27911/02 – *Jiří Slezák a ostatní* probíhá i nadále řízení na ochranu osobnosti zahájené v dubnu 1991, přičemž soudem prvního stupně je tu Městský soud v Brně,
- po rozsudku ze dne 21. února 2006 ve věci č. 19621/02 – *Michal Klepetář* probíhá i nadále restituční řízení zahájené v březnu 1992, i zde je soudem prvního stupně Městský soud v Brně,
- po rozsudcích ze dne 14. září 2004 ve věci č. 76250/01 – *Radka Paterová* a ze dne 26. dubna 2007 – *Luboš Patera* bylo teprve v červenci 2010 odvolacím soudem rozhodnuto o výživném ve sporu zahájeném v červnu 1989 a původně vedeném o poměrech nezletilého dítěte, o nichž nebylo nikdy pravomocně rozhodnuto; v řízení byl od roku 1999 místně příslušným soudem prvního stupně Okresní soud v Ústí nad Labem.

3.3. OBECNÁ OPATŘENÍ K ZAMEZENÍ PORUŠOVÁNÍ ÚMLUVY

Také u obecných opatření k nápravě napřed uvedeme několik poznámek k výkonu rozsudků vydaných v roce 2010 a potom se vrátíme k této problematice u rozsudků vydaných v dřívější době.

3.3.1. Rozsudky vydané v roce 2010

- Ve věci *Crabtree* se jednalo dílem o individuální pochybení, navíc konstatované i Ústavním soudem, dílem o nedostatek právní úpravy obsažené v zákoně o odpovědnosti za škodu platné v rozhodné době, která se však mezitím změnila zákonem č. 160/2006 Sb.
- Ohledně rozsudku *Macready* je namístě uvést, že v poměrně nedávné době došlo ke změně právní úpravy v občanském soudním řádu týkající se jak sporů mezi rodiči o poměry nezletilých dětí, tak specificky sporů odvíjejících se od mezinárodních únosů dětí³⁸ a také

---

³⁷ Konstatován je stav v roce 2010, nicméně podle veřejně dostupných informací z trojice níže uvedených příkladů ve dvou řízeních probíhá i v době zpracování této zprávy, a to po podání opravného prostředku.

³⁸ Zejména zákonem č. 295/2008 Sb.

v zákoně o soudech a soudcích,³⁹ pokud jde o institut návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu. Tyto skutečnosti ve svém rozsudku neopomněl uvést v pozitivních souvislostech ani Soud. Zdá se tedy, že žádné další změny nejsou v tomto okamžiku nezbytné.

- V návaznosti na rozsudek *Otava* zřejmě s ohledem na přechodný charakter restituční legislativy, jejíž aplikace se globálně chýlí ke konci, nedojde k iniciování obecných opatření k nápravě. Tento rozsudek také navazuje na dřívější judikáty *Pincová a Pinc* a *Zvolský a Zvolská* z roku 2002,⁴⁰ u kterých Výbor ministrů dohled nad výkonem uzavřel mimo jiné s tím, že se jedná o relativně izolované případy. Jakkoli takových kauz bude více (Soud aktuálně projednává některé další), počty stížností tohoto typu jsou objektivně natolik nízké, že naprosto nesnesou srovnání s dopadem, jaký restituční legislativa již měla. Je však rovněž třeba poukázat na vývoj judikatury, a to Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, které v souladu s judikaturou Soudu dospěly k závěru, že náhrada přiznávaná povinným osobám striktně podle příslušného restitučního zákona, tj. v podstatě v podobě vrácení kupní ceny zaplacené v době bývalého režimu,⁴¹ nemusí být dostatečná.⁴²
- Rozsudek *Adamíček* otevírá znovu otázky týkající se odmítání ústavních stížností v kombinaci s mimořádnými opravnými prostředky, na jejichž projednání není právní nárok, neboť jejich přípustnost závisí na uvážení orgánu, k němuž jsou podávány, konkrétně Nejvyššímu soudu. Ačkoli v této věci bylo v dovolacím řízení postupováno ještě podle starší právní úpravy účinné do 31. prosince 2000, vyjádřil se Soud (ve vztahu k dané věci jaksi *obiter dictum*) i k právní úpravě dovolání účinné po tomto datu. Tyto jeho postřehy tak bylo nutno vzít v úvahu při analýze devíti nových stížností týkajících se podobného problému, které byly vládě zaslány k vyjádření nedlouho po rozsudku ve věci *Adamíček*. V těchto věcech přitom již bylo postupováno podle stávajícího znění občanského soudního řádu; navíc nově se některé ze stížností týkají dovolání v trestním řízení. Z provedené analýzy především vyplývá, že Ústavní soud není schopen se vnitřně dohodnout na jednotném posuzování některých sporných otázek, které při zkoumání přípustnosti ústavních stížností vyvstávají. Ačkoli svůj podíl v tomto ohledu může do určité míry sehrávat ne zcela dokonalá právní úprava, lze se přesto domnívat, že nejde o problémy, které by nešlo překonat. V některých případech může jít o excesy z jinak obecně aplikovaného přístupu, jinde se lze obávat, že jde spíše o existenci rozdílných přístupů mezi jednotlivými senáty nebo soudci zpravodaji. Zdá se také, že Ústavní soud celkově uplatňuje příslušná ustanovení zákona o Ústavním soudu ohledně čerpání jiných prostředků ochrany práva⁴³ ve vztahu ke stěžovatelům restriktivněji, než by byl Soud připraven ve světle práva na přístup k soudu akceptovat. V daném ohledu lze snad ale chovat naději, že by ve světle nových stížností, kde bylo postupováno podle nové právní úpravy občanského soudního a trestního procesu, mohl být Soud ochoten svoje závěry učiněné v rozsudku *Adamíček* poněkud zmírnit.
- V rozsudku *Knebl* Soud znovu poukázal na problematiku osobní účasti obviněného při ústním jednání soudu, který rozhoduje o zákonnosti jeho vazby, zejména kritizoval neúplnost ustanovení § 242 trestního řádu po jeho částečném zrušení Ústavním soudem. Nápravu by měla představovat novela trestního řádu, o jejímž předložení Parlamentu vláda rozhodla na své schůzi dne 13. dubna 2011.⁴⁴

³⁹ Zákonem č. 7/2009 Sb.

⁴⁰ *Pincová a Pinc*, č. 36548/97, rozsudek ze dne 5. listopadu 2002; *Zvolský a Zvolská*, č. 46129/99, rozsudek ze dne 12. listopadu 2002.

⁴¹ Ustanovení § 11 zákona č. 87/1991 Sb. nebo § 8 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb.

⁴² Usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 575/05 ze dne 28. února 2006 a III. ÚS 2390/07 ze dne 30. července 2008, rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2202/2009 ze dne 17. února 2010 a sp. zn. 28 Cdo 2836/2009 ze dne 10. března 2010.

⁴³ Zejména § 72 odst. 4 zákona č. 182/1993 Sb.

⁴⁴ Usnesení vlády ze dne 13. dubna 2011 č. 255.

- Rozsudek *Suda* vychází z právní úpravy dříve obsažené v obchodním zákoníku, od níž již zákonodárce upustil, přestože ji Ústavní soud nezrušil pro rozpor s normami vyšší právní síly, a která při vytěsňování menšinových akcionářů umožňovala tyto akcionáře s jejich souvisejícími majetkovými nároky odkázat na rozhodčí řízení namísto obecného soudu.
- Ve věci *Antoni* Soud kritizoval přechodné ustanovení obsažené v zákoně č. 160/2006 Sb., které nepamatuje na určitou kategorii osob poškozených nepřiměřenou délkou řízení. Vzhledem k poměrně úzkému zaměření závěru Soudu o porušení práva na účinný vnitrostátní prostředek nápravy není třeba přijímat nápravná opatření, byť je možné, že Soud vynese podobný verdikt i v několika dalších případech.
- V rozsudku *Rodinná záložna* Soud v zásadě shledal stejná porušení Úmluvy jako v dřívějším rozsudku ve věci *Družstevní záložna PRIA*. Jak již bylo uvedeno ve zprávě za rok 2009, nucenou správu již v takovém finančním subjektu zavést nelze. Přikročeno nicméně bylo také k upřesnění právní úpravy, a to zákonem č. 41/2011 Sb., kterým byla doplněna ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, a § 139 odst. 5 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, pokud jde o přístup k dokumentaci banky nebo obchodníka s cennými papíry, neboť u těchto subjektů v zásadě může nastat podobná situace jako v případech, o nichž rozhodoval Soud.

3.3.2. Rozsudky z doby dřívější

- Největší skupinu těchto rozsudků představují případy nepřiměřených délek soudních řízení z hlediska článku 6 odst. 1 Úmluvy. Tyto případy patrně zůstanou i nadále předmětem pozornosti Výboru ministrů, který se bude zajímat o to, zda délky soudních řízení v České republice klesají.
- Za účelem výkonu rozsudků *Wallová a Walla a Havelka a ostatní* byl vládou přijat materiál k Obecným opatřením k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva – prevence odebírání dětí z péče rodičů ze sociálně ekonomických důvodů,⁴⁵ který představuje akční plán směřující k výkonu těchto rozsudků a zapadá do Národního akčního plánu k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009 – 2011.⁴⁶ Byl odeslán Výboru ministrů v prosinci 2010.
- Bylo pokračováno v průběžném naplňování akčního plánu k výkonu rozsudku *D. H. a ostatní* (č. 57325/00, rozsudek velkého senátu ze dne 13. listopadu 2007) a informování Výboru ministrů o přijatých opatřeních. V první řadě byl v březnu 2010 schválen⁴⁷ Národní akční plán inkluzivního vzdělávání (NAPIV), základní rámcový dokument zaměřený na zajištění rovného přístupu a rovných příležitostí všech osob ke vzdělávání, jehož cílem je zvýšení míry inkluzivního pojetí vzdělávání v českém vzdělávacím systému a prevence sociálního vyloučení jednotlivců i celých sociálních skupin. V průběhu roku 2010 bylo dále vydáno Metodické doporučení základním a mateřským školám k zabezpečení rovných příležitostí ve vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním, realizována řada opatření v oblasti pedagogicko-psychologických poradenských služeb za účelem zpřesnění a zkvalitnění diagnostické a intervenční práce s romskými klienty, činnost zahájila centra na podporu inkluzivního vzdělávání a byly započaty práce na novelizaci vyhlášek č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb a č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Výkon rozsudku je nadále bedlivě sledován jak Výborem ministrů, tak nevládními organizacemi, které poukazují na nedostatečnost přijímaných opatření a ve druhé polovině roku 2010 zejména na zpoždění či přímo zastavení prací na naplňování NAPIV. V průběhu roku 2011 bude především nezbytné, aby se realizovaná opatření již znatelně projevila v praxi a došlo k výraznému snížení počtu romských žáků vzdělávajících se mimo hlavní vzdělávací proud.

⁴⁵ Usnesení vlády ze dne 7. prosince 2010 č. 882.

⁴⁶ Usnesení vlády ze dne 13. července 2009 č. 883.

⁴⁷ Usnesení vlády ze dne 15. března 2010 č. 206.

- Na své provedení zatím čeká výše uvedený rozsudek *Kohlhofer a Minarik*, který se týká možnosti menšinových akcionářů dosáhnout přezkumu zákonnosti svolání a rozhodnutí valné hromady o různých formách vytěsnění (*squeeze out*). Zákonná ustanovení, která Soud kritizoval, byla z obchodního zákoníku vypuštěna a převzata do zákona o přeměnách obchodních společností a družstev. Bylo sice záměrem zjednat nápravu v rámci nyní projednávané novely tohoto zákona, avšak je otázka, do jaké míry se tak skutečně stane, neboť podle stanoviska Legislativní rady vlády žádné opravdové změny právní úpravy není třeba dělat a postačí pouhá transformace řízení o neplatnosti konání nebo rozhodnutí valné hromady na řízení o náhradu majetkové škody a nemajetkové újmy. Lze se domnívat, že prosazování tohoto pohledu na povinnost daný rozsudek (a zejména také pozdější rozsudek *Minarik proti České republice*,⁴⁸ který právní názor Soudu upřesňuje) loajálně vykonat může ve Výboru ministrů narazit na jisté obtíže.
- Právní názory Soudu na rozhodování o zajišťovacích opatřeních, ať už ve vztahu k osobám (vazba) nebo k věcem, v trestním řízení by měly být promítnuty do novelizace trestního řádu, o níž je zmínka u výkonu rozsudku *Knebl* v pododdílu 3.2.1. výše.
- Přijetím zákona č. 427/2010 Sb. novelizujícího zákon o azylu a zákon o pobytu cizinců na území České republiky byla dovršena implementace rozsudku *Rashed* (č. 298/07, rozsudek ze dne 27. listopadu 2008). Byly posíleny procesní záruky účastníků v řízení o propuštění cizince ze zajištění za účelem správního vyhoštění a v řízení o povolení vstupu žadatele o azyl na území České republiky, a to zejména v aspektu rychlosti vydání soudního rozhodnutí a zajištění urychleného přijetí nového rozhodnutí správního orgánu či propuštění na svobodu, pakliže soud rozhodne, že prvotní rozhodnutí správního orgánu o zbavení svobody bylo nezákonné.
- O změně dvojice zákonů v návaznosti na rozsudek *Družstevní záložna PRIA* bylo referováno výše v pododdílu 3.2.1.
- Skupina rozsudků týkajících se porušení práva na rodinný život ve vzájemných sporech rodičů (*Reslová, Fiala, Koudelka, Kříž, Mezl, Zavřel, Koudelka, Andělová*)⁴⁹ zůstává předmětem zkoumání ze strany Výboru ministrů, který se zajímá zejména o účinnost přijatých změn občanského soudního řádu v praxi.

3.4. REZOLUCE VÝBORU MINISTRŮ

V tomto oddílu se zmíníme o případech, ve kterých Výbor ministrů *de iure* nebo *de facto* uzavřel dohled na výkonem rozsudků.

3.4.1. Přijaté závěrečné rezoluce Výboru ministrů

Dne 4. března 2010 přijal Výbor ministrů závěrečné rezoluce,⁵⁰ jimiž ukončil projednávání výkonu rozsudků:

- ze dne 26. října 2006 ve věci č. 1414/03 – *Mareš*,
- ze dne 18. července a 21. prosince 2006 ve věci č. 48548/99 – *Zich a ostatní*,
- ze dne 3. července 2008 ve věci č. 20728/05 – *Vokoun*,

⁴⁸ *Minarik*, č. 46677/06, rozsudek ze dne 10. února 2011, zejm. § 29, který znovu a ještě výmluvněji odmítá, že by náhradové řízení stačilo pro náležité projednání námitek vůči platnosti právních úkonů, které vedly ke *squeeze outu*.

⁴⁹ *Reslová*, č. 7550/04, rozsudek ze dne 18. července 2006; *Fiala*, č. 26141/03, rozsudek z téhož dne; *Koudelka*, č. 1633/05, rozsudek ze dne 20. července 2006; *Kříž*, č. 26634/03, rozsudek ze dne 9. ledna 2007; *Mezl*, č. 27726/03, rozsudek z téhož dne; *Zavřel*, č. 14044/05, rozsudek ze dne 18. ledna 2007; *Andělová*, č. 995/06, rozsudek ze dne 28. února 2008.

⁵⁰ Rezoluce CM/ResDH(2010)13 až 15.

dne 3. června 2010 pak přijal závěrečnou rezoluci,⁵¹ již ukončil projednávání výkonu těchto rozsudků:

- ze dne 20. března 2008 ve věci č. 10254/03 – *Drahorád a Drahorádová*,
- ze dne 3. dubna 2008 ve věci č. 17999/03 – *Mourek*,
- ze dne 6. března 2008 ve věci č. 31806/02 – *Hoření*,
- ze dne 26. července 2007 ve věci č. 18806/02 – *Ješina*,
- ze dne 14. února 2008 ve věci č. 55179/00 – *Glaser*.

3.4.2. Ostatní případy, v nichž je dohled nad výkonem rozsudků v podstatě uzavřen

Ke konci roku 2010 se jedná o tyto případy:

- rozsudek ze dne 18. července 2006 ve věci č. 75615/01 – *Štefanec*,
- rozsudek velkého senátu ze dne 12. července 2001 ve věci č. 33071/96 – *Malhous*,
- rozsudek ze dne 7. července 2005 ve věci č. 64935/01 – *Chmelíř*,
- rozsudek ze dne 24. července 2008 ve věci č. 35450/04 – *Melich a Beck*,
- rozsudek ze dne 21. září 2006 ve věci č. 4401/03 – *Geco, a. s.*,
- rozsudek ze dne 3. července 2008 ve věci č. 40593/05 – *Regálová*,
- rozsudek ze dne 26. června 2008 ve věci č. 27088/05 – *Rechtová*,
- rozsudek ze dne 15. května 2008 ve věci č. 24021/03 – *Faltejsek*
- rozsudek ze dne 27. září 2007 ve věci č. 18642/04 – *Smatana*,
- rozsudek ze dne 13. listopadu 2008 ve věci č. 76576/01 – *Fešar*,
- rozsudek ze dne 1. března 2007 ve věci 5935/02 – *Heglas*.

* * *

---

⁵¹ Rezoluce CM/ResDH(2010)68.

Příloha

Konference na vysoké úrovni k budoucnosti Evropského soudu pro lidská práva

Prohlášení z Interlaken⁵²

19. února 2010

Konference na vysoké úrovni, konaná v Interlaken⁵² ve dnech 18. a 19. února 2010 z popudu švýcarského předsednictví Výboru ministrů Rady Evropy („Konference“):

Vyjadřujíc pevnou oddanost smluvních států Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) a Evropskému soudu pro lidská práva („Soud“);

Uznávajíc výjimečný přínos Soudu ochrany lidských práv v Evropě;

Připomínajíc vzájemnou závislost mezi kontrolním mechanismem Úmluvy a ostatními činnostmi Rady Evropy v oblasti lidských práv, právního státu a demokracie;

Vítajíc vstup v platnost Protokolu č. 14 k Úmluvě dne 1. června 2010;

Zaznamenávajíc s uspokojením vstup v platnost Lisabonské smlouvy, která počítá s přistoupením Evropské unie k Úmluvě;

Zdůrazňujíc subsidiární povahu kontrolního mechanismu zavedeného Úmluvou a zejména zásadní úlohu, kterou vnitrostátní orgány, tedy vlády, soudy a parlamenty, musí sehrávat při záruce a ochraně lidských práv na vnitrostátní úrovni;

Zaznamenávajíc s hlubokým znepokojením, že se počet individuálních stížností podaných k Soudu a rozdíl mezi podanými stížnostmi a vyřízenými stížnostmi nepřestávají zvyšovat;

Majíc na zřeteli, že tato situace vážně poškozuje efektivitu a důvěryhodnost Úmluvy a jejího kontrolního mechanismu a že ohrožuje kvalitu a soudržnost judikatury, jakož i autoritu Soudu;

Přesvědčena, že nad rámec již uskutečněných nebo zamýšlených zlepšení jsou nezbytná a naléhavá další opatření s cílem:

- (i) dospět k rovnováze mezi počtem rozsudků a rozhodnutí vydaných Soudem a počtem podaných stížností;
- (ii) umožnit Soudu snížit počet nevyřízených věcí a rozhodovat v přiměřených lhůtách o nových věcech, zejména pokud jde o vážná porušení lidských práv;
- (iii) zajistit úplný a rychlý výkon rozsudků Soudu, jakož i efektivitu dohledu Výboru ministrů nad výkonem;

Majíc na zřeteli, že toto Prohlášení usiluje o stanovení cestovní mapy pro reformní proces směřující k dlouhodobé efektivnosti systému Úmluvy;

Konference

- (1) Znovu potvrzuje oddanost smluvních států Úmluvy právu individuální stížnosti;
- (2) Opakuje povinnost smluvních států zajistit na vnitrostátní úrovni úplnou ochranu práv a svobod zaručených Úmluvou a vyzývá k posílení zásady subsidiarity;

⁵² Neoficiální překlad.

- (3) **Zdůrazňuje, že tato zásada zahrnuje odpovědnost dělenou mezi smluvní státy a Soud;**
- (4) **Zdůrazňuje důležitost zajištění srozumitelnosti a soudržnosti judikatury Soudu a vyzývá zvláště k jednotnému a přísnému používání kritérií týkajících se přijatelnosti a příslušnosti Soudu;**
- (5) **Vyzývá Soud, aby v nejširší možné míře využíval procesní nástroje a zdroje, které má k dispozici;**
- (6) **Zdůrazňuje nezbytnost přijetí opatření způsobilých snížit počet zjevně nepřijatelných stížností, nezbytnost účinné filtrace těchto stížností, jakož i nezbytnost nalézt řešení pro vyřizování opakovaných stížností;**
- (7) **Zdůrazňuje nezbytnost úplného, efektivního a rychlého výkonu pravomocných rozsudků Soudu;**
- (8) **Znovu potvrzuje nezbytnost zachovat nezávislost soudců a chránit nestrannost a kvalitu Soudu;**
- (9) **Vyzývá ke zlepšení efektivnosti systému dohledu nad výkonem rozsudků Soudu;**
- (10) **Zdůrazňuje nezbytnost zjednodušit postup vedoucí ke změně ustanovení Úmluvy, která jsou organizační povahy;**
- (11) **Přijímá následující Akční plán jako nástroj politického usměrnění postupu směřujícího k dlouhodobé efektivnosti systému Úmluvy.**

Akční plán

A. Právo individuální stížnosti

1. Konference znovu potvrzuje zásadní důležitost práva individuální stížnosti jako úhelného kamene smluvního systému zaručujícího, že tvrzená porušení, která nebyla účinně vyřízena vnitrostátními orgány, mohou být předložena Soudu.
2. S ohledem na vysoký počet nepřijatelných stížností Konference vyzývá Výbor ministrů, aby uvážil opatření, která by umožnila Soudu se soustředit na svoji základní úlohu záruky lidských práv a vyřizovat s požadovanou rychlostí odůvodněné případy a zejména tvrzení o vážných porušeních lidských práv.
3. V oblasti přístupu k Soudu Konference žádá Výbor ministrů, aby přezkoumal jakékoli dodatečné opatření způsobilé přispět k řádnému výkonu spravedlnosti a zejména podmínky, za kterých by bylo možno uvažovat o zavedení nových procesních pravidel nebo praxe, aniž by však odrazovaly podávání odůvodněných stížností.

B. Provádění Úmluvy na vnitrostátní úrovni

4. Konference připomíná prvotní odpovědnost smluvních států zaručit používání a provádění Úmluvy a v důsledku toho vyzývá smluvní státy, aby se zavázaly:
  - a) pokračovat v posilování, případně ve spolupráci s vnitrostátními institucemi lidských práv a jinými orgány, vědomí vnitrostátních orgánů o standardech Úmluvy a v zajištění jejich používání;
  - b) úplně vykonávat rozsudky Soudu zajištěním toho, že budou přijata opatření nezbytná k předcházení obdobným budoucím porušením;
  - c) zohledňovat vývoj judikatury Soudu, zejména za účelem zvážení důsledků, které vyplývají z rozsudku dospívajícího k závěru o porušení Úmluvy jiným smluvním státem, jestliže jejich právní řád nastoluje stejný zásadní problém;
  - d) zaručit, případně zavedením nových prostředků nápravy, ať už jsou specifické povahy nebo se jedná o obecný vnitrostátní prostředek nápravy, že každý, kdo hájitelným způsobem tvrdí, že jeho práva a svobody uznané Úmluvou byly porušeny, požívá účinného prostředku nápravy k vnitrostátnímu orgánu a případně odpovídající nápravy;
  - e) zvážit možnost stáže vnitrostátních soudců a případně jiných nezávislých právníků vy-

- soké úrovň v kanceláři Soudu;
- f) dbát na sledování provádění doporučení Výboru ministrů přijatých za účelem pomoci smluvním státům dodržovat jejich povinnosti.
5. Konference zdůrazňuje nezbytnost posílit a zlepšit zaměření a souhru jiných existujících mechanismů, činností a programů Rady Evropy, včetně použití článku 52 Úmluvy generálním tajemníkem.

C. Filtrace

6. Konference:

- a) vyzývá smluvní státy a Soud, aby potenciálním stěžovatelům zajistili zpřístupnění objektivních a úplných informací týkajících se Úmluvy a judikatury Soudu, zejména o postupu podávání stížností a o kritériích přijatelnosti. Za tímto účelem by Výbor ministrů mohl přezkoumat úlohu informačních kanceláří Rady Evropy;
- b) zdůrazňuje zájem na podrobném rozboru praxe Soudu týkající se stížností prohlášených za nepřijatelné;
- c) doporučuje, pokud jde o filtrační mechanismy,
- (i) Soudu zavést v krátkodobém výhledu mechanismus v rámci stávajícího složení způsobilý zajistit účinnou filtraci;
  - (ii) Výboru ministrů přezkoumat zavedení filtračního mechanismu v rámci Soudu jdoucího za řízení před samosoudcem a postup předpokládaný pod bodem (i).

D. Opakované stížnosti

7. Konference:

- a) vyzývá členské státy k:
- (i) podpoře, jestliže je to vhodné, v rámci záruk poskytovaných Soudem a v případě potřeby s jeho pomocí, uzavírání smírných urovnání a přijímání jednostranných prohlášení;
  - (ii) spolupráci s Výborem ministrů po pravomocném pilotním rozsudku za účelem efektivního přijímání a provádění obecných opatření způsobilých účinně napravit strukturální problémy, které vyvolávají opakované případy;
- b) zdůrazňuje nezbytnost, aby Soud zavedl jasné a předvídatelné standardy u tak zvaného řízení „pilotního rozsudku“ týkající se výběru stížností, sledovaného postupu a vyřizování odročených věcí a zhodnotil dopady použití tohoto a podobných řízení;
- c) vyzývá Výbor ministrů k:
- (i) přezkoumání možnosti svěřit opakované případy soudcům odpovědným za filtraci (viz výše C);
  - (ii) zavedení kooperativního přístupu zahrnujícího veškeré relevantní součásti Rady Evropy za účelem předložení možných variant smluvnímu státu, po němž se požaduje náprava strukturálního problému zjištěného v rozsudku Soudu.

E. Soud

8. Zdůrazňujíc důležitost zachování nezávislosti soudců a ochrany nestrannosti a kvality Soudu, Konference vyzývá smluvní státy a Radu Evropy k:

- a) zajištění, v případě potřeby zvýšením transparentnosti a kvality postupů výběru na vnitrostátní a evropské úrovni, aby kritéria Úmluvy týkající se podmínek výkonu funkce soudce Soudu, zejména znalosti v oblasti mezinárodního práva veřejného a vnitrostátních právních systémů, jakož i dobré znalosti alespoň jednoho úředního jazyka, byla plně dodržována. Nadto by jeho složení mělo Soudu umožnit disponovat nezbytnou praktickou právní zkušeností;

- b) zaručit Soudu, v zájmu jeho efektivního fungování, nezbytnou správní samostatnost v rámci Rady Evropy.
9. Konference, berouc na vědomí rozdělení odpovědnosti mezi smluvní státy a Soud, vyzývá Soud, aby:
- a) se vyvaroval opětovného přezkumu otázek skutkového stavu nebo vnitrostátního práva, které byly přezkoumány a rozhodnuty vnitrostátními orgány, v souladu s jeho judikaturou, podle které není soudem čtvrtého stupně;
  - b) používal jednotně a přísně kritéria týkající se přijatelnosti a své příslušnosti a plně zohledňoval svoji subsidiární úlohu při výkladu a používání Úmluvy;
  - c) dal plný účinek novému kritériu přijatelnosti, které je obsaženo v Protokolu č. 14, a zvažil další možnosti použití zásady *de minimis non curat praetor*.
10. Za účelem zvýšení jeho efektivnosti Konference vyzývá Soud, aby pokračoval ve zlepšování své vnitřní struktury a pracovních metod a využíval, jak jen to je možné, procesních nástrojů a zdrojů, které má k dispozici. V tomto kontextu podporuje Soud, aby zejména:
- a) využil možnosti požádat Výbor ministrů o snížení počtu soudců senátu na pět, předvídané Protokolem č. 14;
  - b) dále vedl svoji politiku určování priorit při vyřizování věcí a pokračoval ve svých rozsudcích v určování všech strukturálních problémů způsobilých vyvolat značný počet opakovaných stížností.

F. Dohled nad výkonem rozsudků

11. Konference zdůrazňuje, že je naléhavé, aby Výbor ministrů:
- a) rozvinul prostředky umožňující učinit jeho dohled nad výkonem rozsudků Soudu efektivnějším a transparentnějším. Vyzývá jej v tomto ohledu k posílení tohoto dohledu přiznáním zvýšené priority a viditelnosti nejenom věcem vyžadujícím naléhavá individuální opatření, ale také věcem odhalujícím významné strukturální problémy, při zvláštní pozornosti věnované nezbytnosti zaručit účinné vnitrostátní prostředky nápravy;
  - b) znovu přezkoumal své pracovní metody a svá pravidla za účelem jejich lepšího přizpůsobení současné realitě a jejich vyšší efektivnosti vůči rozmanitosti řešených otázek.

G. Zjednodušený postup změny Úmluvy

12. Konference vyzývá Výbor ministrů, aby přezkoumal možnost zavést cestou revizního protokolu zjednodušený postup pro veškeré budoucí změny některých ustanovení Úmluvy, jež jsou organizační povahy. Zjednodušený postup by zejména mohl být uskutečněn cestou:
- a) Statutu Soudu;
  - b) nového ustanovení Úmluvy obdobného ustanovení článku 41 písm. d) Statutu Rady Evropy.

Provádění

Za účelem provádění tohoto Akčního plánu Konference:

- (1) vyzývá členské státy, Výbor ministrů, Soud a generálního tajemníka, aby naplnili Akční plán;
- (2) vyzývá zvláště Výbor ministrů a smluvní státy, aby do hledání účinných prostředků k provádění Akčního plánu zahrnuly občanskou společnost;
- (3) vyzývá smluvní státy, aby informovaly Výbor ministrů do konce roku 2011 o opatřeních přijatých k provedení relevantních částí tohoto Prohlášení;
- (4) vyzývá Výbor ministrů, případně ve spolupráci se Soudem a při poskytnutí nezbytných prostředků,

- ných mandátů příslušným orgánům, aby do konce června roku 2011 dále sledoval a prováděl opatření obsažená v tomto Prohlášení, která nevyžadují změnu Úmluvy;
- (5) vyzývá Výbor ministrů, aby poskytl mandát příslušným orgánům k přípravě do června roku 2012 přesných návrhů opatření vyžadujících změnu Úmluvy, přičemž tyto mandáty by měly zahrnovat návrhy na filtrační mechanismus v rámci Soudu a studii opatření umožňujících zjednodušit změnu Úmluvy;
  - (6) vyzývá Výbor ministrů, aby během let 2012 až 2015 zhodnotil, do jaké míry provádění Protokolu č. 14 a Akčního plánu z Interlakenu zlepšilo situaci Soudu. Na základě tohoto zhodnocení je Výbor ministrů vyzván, aby před koncem roku 2015 rozhodl o nezbytnosti podniknout další kroky. Do konce roku 2019 je Výbor ministrů vyzván, aby rozhodl, zda se přijatá opatření ukázala být dostatečná k zajištění trvalého fungování kontrolního mechanismu Úmluvy nebo zda se jeví jako nezbytné podstatnější změny;
  - (7) žádá švýcarské předsednictví, aby předložilo toto Prohlášení a Akta z Konference v Interlakenu Výboru ministrů;
  - (8) vyzývá budoucí předsednictví Výboru ministrů, aby sledovala provádění tohoto Prohlášení.

Obsah

Úvod.....	1
I. Přehled případů uzavřených Soudem v roce 2010	3
1.1. Rozsudky Soudu ve věci samé	3
1.1.1. Nové rozsudky Soudu.....	3
1.1.2. Žádosti o postoupení věci velkému senátu	16
1.2. Stížnosti prohlášené za nepřijatelné	16
1.2.1. Komunikované stížnosti prohlášené za nepřijatelné	16
1.2.2. Nekomunikované stížnosti prohlášené za nepřijatelné	29
1.2.3. Komunikované stížnosti prohlášené za částečně nepřijatelné.....	33
1.3. Stížnosti vyškrtuté ze seznamu.....	33
1.3.1. Schválená smírná urovnání stížností	33
1.3.2. Přijatá jednostranná prohlášení vlády	34
1.3.3. Stažené stížnosti.....	34
II. Přehled případů, u nichž nastal v roce 2010 vývoj a řízení o nich nadále probíhá	34
2.1. Stížnosti prohlášené za přijatelné	34
2.2. Nově oznámené stížnosti	35
2.3. Účast na veřejném jednání Soudu	38
2.4. Ostatní aktivity vládního zmocněnce ve vztahu k Soudu.....	38
2.4.1. Projednávání stížností na regulaci nájemních vztahů	38
2.4.2. Intervence vlády České republiky v případech proti jiným státům	38
2.4.3. Koordinace žalovaných států ve věci Artemi a Gregory proti Kypru a 21 dalším členským státům Evropské unie	38
III. Výkon rozsudků Soudu.....	39
3.1. Úhrada spravedlivého zadostiučinění	39
3.2. Individuální opatření k nápravě porušení Úmluvy	39
3.2.1. Rozsudky vydané v roce 2010.....	39
3.2.2. Rozsudky z doby dřívější	39
3.3. Obecná opatření k zamezení porušování Úmluvy.....	40
3.3.1. Rozsudky vydané v roce 2010.....	40
3.3.2. Rozsudky z doby dřívější	42
3.4. Rezoluce Výboru ministrů	43
3.4.1. Přijaté závěrečné rezoluce Výboru ministrů	43
3.4.2. Ostatní případy, v nichž je dohled nad výkonem rozsudků v podstatě uzavřen	44
Příloha.....	45
Obsah	50

Zpráva za rok 2010 o stavu vyřizování individuálních oznámení podaných proti České republice k Výboru OSN pro lidská práva

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva v rámci Ministerstva spravedlnosti jménem České republiky vyřizuje agendu individuálních oznámení podaných proti České republice k Výboru OSN pro lidská práva (dále jen „Výbor“), který je kontrolním orgánem Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (dále jen „Pakt“).

Do konce roku 2010 bylo České republice postoupeno ke stanovisku celkem 60 oznámení,¹ některá z nich se týkala více osob.²

Podobně jako předešlé zprávy předložené za roky 2004 až 2009, které obsahově navazovaly na vůbec první souhrnnou informaci poskytnutou vládě o případech individuálních oznámení proti České republice před Výborem, jež byla předložena za rok 2003, bude tato zpráva obsahovat jen stručné informace o změnách, k nimž v dané agendě během uplynulého kalendářního roku došlo.

Nové názory nebo rozhodnutí Výboru vůči České republice

Výbor během roku 2010 vydal vůči České republice čtyři názory (*views*) a tři rozhodnutí (*decision*). Většina těchto kvazi-judikátů Výboru (s výjimkou případu *Novotný*) se týkala restituční problematiky, resp. dřívějšího zabavení majetku, který nebyl po roce 1989 vydán.

V následujících názorech Výbor dospěl k závěru, že Česká republika porušila zákaz diskriminace (článek 26 Paktu) kvůli restituční podmínce státního občanství:

- názor ze dne 27. července 2010 na oznámení č. 1491/2006 *Nikolaus Fürst Blücher von Wahlstatt proti České republice*,
- názor ze dne 27. července 2010 na oznámení č. 1615/2007 *Bohuslav Zavřel proti České republice*,
- názor ze dne 27. července 2010 na oznámení č. 1742/2007 *Nancy Gschwind proti České republice*,
- názor ze dne 27. října 2010 na oznámení č. 1581/2007 *Viktor Drda proti České republice*.

Ve všech těchto názorech Výbor kromě toho, že konstatoval porušení článku 26 Paktu, také odmítl námitku vlády o zneužití práva podat oznámení (ačkoli oznámení byla někdy podána řadu let po skončení relevantních vnitrostátních řízení, navíc považo-

---

¹ Dvě oznámení byla v minulosti odmítnuta bez stanoviska vlády.

² Uvedený počet 58 komunikovaných oznámení je teoreticky možno zvýšit o jeden kus, protože oznámení č. 1582/2007 je shodné s oznámením č. 1842/2008 *Věra Kudrna proti České republice*.

val řízení o určení vlastnictví za relevantní pro daný účel) a vyslovil, že Česká republika má:

- poskytnout oznamovatelům účinný prostředek nápravy, včetně náhrady, pokud nemůže být sporná nemovitost vydána,
- změnit své zákonodárství, popř. rozhodovací praxi,
- informovat Výbor ve lhůtě 180 dnů o přijatých opatřeních (k implementaci viz následující oddíl této zprávy).

Ve třech případech dospěl Výbor k závěru o nepřijatelnosti oznámení:

- v rozhodnutí ze dne 19. března 2010 o oznámení č. 1778/2008 *Jaroslav Novotný proti České republice*, v němž byla napadána jako diskriminační nižší odměna za práci vězně ve srovnání s minimální mzdou, Výbor přistoupil na některé argumenty vlády a dospěl k závěru, že oznamovatel nedostatečně podložil své oznámení pro účely přijatelnosti a že koneckonců pracoval v dané situaci se svým souhlasem a po dobu pouhého měsíce a půl;
- v rozhodnutí ze dne 25. října 2010 o oznámení č. 1583/2007 *Josef a Vlasta Jahelkovi proti České republice* Výbor akceptoval námitku vlády založenou na tom, že se oznamovatelé na Výbor obrátili devět let po posledním vnitrostátním rozhodnutí ve věci; přestože Opční protokol k Paktu nestanoví žádnou lhůtu, podle Výboru je uvedená doba natolik nepřiměřená, že představuje zneužití práva podat oznámení;
- svým rozhodnutím ze dne 27. října 2009 o oznámení č. 1748/2008 *Josef Bergauer et al. proti České republice* prohlásil Výbor toto oznámení, podané skupinou Sudetských Němců, jejichž majetek (či majetek jejich právních předchůdců) byl konfiskován na základě dekretů č. 12 nebo 108/1945 Sb., za neslučitelné s Paktem *ratione temporis*, protože Pakt nelze používat zpětně, tedy na bezprostředně poválečné události, a konfiskace majetku je jednorázovým aktem, který nemá pokračující účinky. Je však třeba dodat, že k mnohým podstatným argumentům vlády se Výbor nijak nevyslovil, a proto nelze vyloučit, že tato skupina stěžovatelů, která se již v minulosti neúspěšně obrátila na Evropský soud pro lidská práva, bude ve svém stížnostním úsilí pokračovat.

Implementace názorů Výboru v České republice

V této oblasti nenastaly na straně České republiky žádné hmatatelné změny (implementace názorů, v nichž bylo konstatováno porušení zákazu diskriminace restituční podmínkou státního občanství, realizována není) a lze plně odkázat na naše předchozí zprávy o stavu vyřizování individuálních oznámení, včetně tam uvedených pasáží věnovaných určité problematičnosti tohoto setrvalého postoje.

Nová oznámení komunikovaná vládě České republiky

Výbor vládě v roce 2010 zaslal k zaujetí stanoviska dvě oznámení:³

- (LIX) oznámení (č. 1961/2010) *Christian Kudlich et al. (Herta Kudlich, Eleonore Dietenmeier, Ulrike Dittler) proti České republice*: oznamovatelé, jejichž právní předchůdce neobdržel žádnou náhradu za podnik znárodněný na základě

³ Číslování navazuje na seznam obsažený v předchozích zprávách.

dekrety č. 100/1945 Sb., vedli řízení o žalobě na určení vlastnictví k podniku, který byl v první polovině 90. let privatizován, a namítají porušení článků 2, 14 a 26 Paktu (právo nebýt diskriminován a právo na spravedlivý proces) v důsledku uplatnění právního názoru obsaženého ve stanovisku pléna Ústavního soudu zveřejněného pod č. 477/2005 Sb., které vedlo k zamítnutí jejich žaloby pro nedostatek právního zájmu na požadovaném určení;

- (LX) oznámení (č. 1967/2010) *Karel Schäfer a Ernst Schäfer proti České republice*: podobně jako v předchozím případě je předmětem kritiky, a to zejména na poli článků 2 a 26 Paktu, uplatnění stanoviska pléna Ústavního soudu v situaci, kdy se oznamovatelé, kteří jsou českými občany, zprvu neúspěšně domáhali vydání nemovitostí tvořících původní zemědělskou usedlost, konfiskovanou dekretem č. 12/1945 Sb., a následně se pokusili jít cestou žaloby na určení, že předmětné nemovitosti tvořily ležící pozůstalost po jejich otci.

